

אתיקה מקצועית

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

גיליון מס' 72 | אוגוסט 2022

יו"ר ועדת האתיקה הארצית עו"ד מנחם מושקוביץ
פרקליטת ועדת האתיקה הארצית ועורכת אחראית עו"ד שלי ואקנין אדם
ממונה ועדת האתיקה הארצית ועורכת ראשית עו"ד דניאל ברדה אברהמוב
ממונה ועדת האתיקה הארצית עו"ד דנית גבריאלי
מרכזת בכירה ועדת האתיקה הארצית גב' דורית אדר
מזכירת ועדת האתיקה הארצית גב' ילנה גנדלמן
עיצוב גרפי ברכי זילבר
© מו"ל לשכת עורכי הדין בישראל רח' דניאל פריש 10, תל-אביב
מנכ"ל הלשכה אורי אלפרסי
טלפון: 03-6362200 | פקס: 03-6918696
אתר הלשכה: www.israelbar.org.il
מייל הוועדה: etika@israelbar.org.il

תוכן העניינים

יו"ר ועדת האתיקה הארצית עו"ד מנחם מושקוביץ 5

משולחן ועדת האתיקה הארצית 7

אבטחת מידע 7

שאלות 8

עורך הדין והצד שכנגד 9

פרסומת 11

יחסי עו"ד לקוח 11

עורך הדין ובית המשפט 16

יחסי חברים 16

אתיקה במחוזות הלשכה 19

מחוז מרכז 19

מחוז ירושלים 25

מחוז חיפה 28

מחוז דרום 32

יו"ר ועדת האתיקה הארצית עו"ד מנחם מושקוביץ

חברות וחברים יקרים,

אני שמח להגיש לכם בזאת את הגיליון החדש של "אתיקה מקצועית" – גיליון מספר 72. את הגיליון הנכחי אנו פותחים בעיקרי החלטת ועדת האתיקה הארצית 1/22, העוסקת באבטחת מידע. כבר בפתח הדברים יודגש, כי מטרת העל במתן החלטה זו הנה הגנה ושמירה על ציבור עורכי הדין והמידע הסודי של לקוחותיהם.

ההחלטה נתקבלה לאור אירועי זליגת מידע בארץ ובעולם, שהובילו לפגיעה ממשית בעורכי דין ובלקוחותיהם ומשכך, נדרשה ועדת האתיקה הארצית בראשותי לשרטט גבולות התנהלות בעת הפעלת אמצעים טכנולוגיים תוך עמידה בחובת הסודיות החלה על עורך הדין ביחס למידע הסודי של הלקוח וכן תוך הבנה כי הטמעת החלטה זו תאריך זמן ותצריך התארגנות והסברה.

בהמשך הגיליון תוכלו לקרא על החלטותיה השונות/ העיקריות של ועדת האתיקה הארצית, שניתנו ביחס לשאלות ותלונות שהגיעו לשולחן הוועדה בעת האחרונה.

לצד החלטות רבות וחשובות המוצגות בגיליון זה ועוסקות ביחסים בין חברים למקצוע, ניגודי עניינים, עורכי דין מושעים, התבטאויות וכן שאלות הנוגעות לכללי הפרסומת, ברצוני להפנות אתכם למספר החלטות עקרוניות שניתנו על ידי ועדת האתיקה הארצית הנוגעות להפעלת חוקרים פרטיים על ידי עורכי דין בשם הלקוח, הקלטת שיחות מטעם חברה, מסירת פרטי התקשרות של לקוח וכן חסיון הדיון המקדמי והקלטתו.

כמו כן, אנו ממשיכים לפרסם את החלטות ועדות האתיקה המחוזיות של לשכת עורכי הדין, מתוך הבנה שהכרת החלטות אלה, עיון בהן והלמידה מהן, יפתחו עבורכם צוהר חשוב והכרחי, שיסייע לכם להקפיד הקפדה יתרה על כללי האתיקה, הקפדה שתסייע לשמירה על יוקרתו של מקצוע עריכת הדין שאנו עוסקים בו.

ועדת האתיקה הארצית עומדת לרשות עורכות ועורכי הדין ומאזנת בין הגנה על הציבור הכללי מחד ושמירה כי לא יעשה שימוש לרעה בהליכים אתיים כיום נגד עורכי דין מאידך. הנכם מוזמנים לפנות לוועדת האתיקה הארצית וכן לוועדות האתיקה המחוזיות בכל עניין ושאלה.

בהזדמנות זו אאחל לכולנו פגרה נעימה וקיץ בריא.

יו"ר ועדת האתיקה הארצית,

עו"ד מנחם מושקוביץ

משולחן ועדת האתיקה הארצית

אבטחת מידע

עיקרי החלטת ועדת האתיקה הארצית 1/22

חובת הסודיות האתית הקבועה בכלל 19 **לכללי לשכת עורכי הדין** (אתיקה מקצועית) מטילה על עורך הדין את האחריות בדבר שמירת סודותיו של הלקוח ובכך טומנות בחובן גם חובה אתית לאבטחת המידע הסודי. עם זאת, התקדמות העיתים מזמנת שאלות רבות הנוגעות לאופן מימוש חובות אלה במרחב הדיגיטלי. אירועי זליגת מידע בארץ ובעולם, ההולכים ומתגברים, מחייבים את ציבור עורכי הדין להקנות משאבים לצורך אבטחת המידע הסודי. הסיכונים והמורכבות במצב נתון זה חייבו את ועדת האתיקה הארצית להתוות דרך באשר לאופן אבטחת המידע הסודי וקביעת סף חובה אשר אי עמידה בו יחשב כהפרת החובות האתיות. ועדת האתיקה הארצית, בדומה למוסדות מקבילים בעולם, מבקשת לשרטט באמצעות החלטה זו ובאמצעות החלטות נוספות שיפורסמו מעת לעת, את גבולות ההתנהלות הנדרשת בעת הפעלת אמצעים טכנולוגיים על ידי עורכי הדין, תוך שמירה על גמישות טכנולוגית יחד עם הצורך באבטחת המידע ועמידה בחובת הסודיות החלה על עורך הדין ביחס למידע הסודי של לקוחו.

עיקרי המלצות הועדה:

א. שימוש ורכישת שירותים:

1. עורך הדין יעשה שימוש באמצעים טכנולוגיים שונים בהתאם למידת רגישות החומרים ומידת ההשפעה על הלקוח.
2. על עורך הדין לבחון מהימנות הספקים ותנאי ההתקשרות בהתאם לדרישות הסכם ההתקשרות מול ספק שירותי טכנולוגיה כאמור בהחלטה זו. במסגרת זו, עורך הדין יהא בעל רישיון בתשלום חוקי ועדכני של מערכת הפעלה למחשב מוכרת וידועה ושל שרתי דואר אלקטרוני מאובטח כראוי. יובהר, כי חזקה שספק שירותי טכנולוגיה חנימי, בכלל זה שירות דואר אלקטרוני, החשוף למידע סודי, אינו עומד בדרישות אבטחת המידע הנדרשות. ועדת האתיקה הארצית תראה בעורך הדין המשתמש לקבלת ושליחת מידע של לקוחות בשרת דואר חנימי כמי שלכאורה מפר את חובת אבטחת המידע.

ב. הגנה ואבטחה:

1. על עורך הדין להגן באופן הולם על כל האמצעים הדיגיטליים שבשימושם לרבות דוא"ל, גלישה באינטרנט ועמדות העבודה.
2. על עורך הדין לוודא נקיטת אמצעים לצורך אבטחה של המידע הסודי ובכלל זה נקיטת אמצעים הולמים לאבטחת סביבת העבודה.
3. על עורך הדין לנקוט באמצעים סבירים ולוודא כי כלל התוכנות בשימושם מעודכנות ומקבלות עדכוני אבטחה שוטפים.
4. על עורך הדין לאבטח ולעדכן את הליך הכניסה לאמצעים הטכנולוגיים בסיסמאות שלא יתגלו בנקל.
5. על עורך הדין לאבטח את הליך הכניסה לאמצעים הטכנולוגיים מרחוק באמצעות שימוש באמצעים מקובלים ועדכניים לאבטחה.
6. על עורך הדין לוודא כי אמצעי התקשורת החזותית בה הוא עושה שימוש אינו מותיר גישה לצד שלישי וכן אינו נצפה ו/או מוקלט ו/או מוסרט בידי צד שלישי בלא ידיעת המשתתפים בשיבה.

ג. הכשרה והדרכה:

1. עורך הדין ישתתף בהדרכה בנושא אבטחת מידע וחשיבותו במהלך שנת 2022. לאחר מכן עורך הדין ישתתף מעת לעת בהדרכות עדכניות בנושא ולפחות אחת לשנתיים.
2. על משרד עורך הדין לוודא קיום נוהל הכשרה ל"מודעות אבטחת מידע וסייבר" לעובדים חדשים תוך ריענון הנוהל באופן תקופתי.

ד. היערכות והתמודדות:

1. על עורך הדין להיערך לאירוע סייבר, אבטחת מידע ופגיעה בפרטיות ברמת סבירות גבוהה על מנת להבטיח התאוששות מהירה והגנה, וכלל זה ביצוע גיבוי למידע הסודי
 2. על עורך הדין חלה החובה לעדכן את הלקוח נוכח גילוי פרצת אבטחה למידע סודי הקשור לייצוגו.
- ועדת האתיקה הארצית אשר תרכז את הנושא אצלה, תתריע במהלך שנת 2022 בפני עורכי הדין בדבר אי עמידה בהוראות החוק הנובעות מתוקף החלטה זו, ולאחר מכן תאכוף בהתאם לדין המשמעת.
- עמידה ברף המינימלי של אבטחת המידע אשר מעוגן במסמך זה, תשמש כבסיס לכאורי להנחה כי עורך הדין עמד בחיוביו האתיים לאבטחת המידע אף אם יתברר בדיעבד כי המידע זלג.**

שאלות

הפעלת חוקרים פרטיים על ידי עורך הדין בשם הלקוח

השאלה: במסגרת דיון באת 236/20 שהובא לפני ועדת האתיקה הארצית, עלתה השאלה בדבר הפעלת חוקרים פרטיים על ידי עורך דין וכאשר הדבר נעשה בשם לקוח, שאינו חברת ביטוח או גוף מוסדי אחר. בעוד שהחלטות קודמות [בין היתר באת 69/10] אסרו על עורך דין לשלוח חוקר פרטי בשם לקוח מן הטעם כי מדובר ב"מגע אסור" בניגוד לכלל 25(א)(1), עתה עלה הצורך לשוב ולשקול את עמדת הלשכה בעניין זה.

כידוע, חברות הביטוח עושות שימוש בכלי החקירה בתיקים, כאשר במקרים שונים החוקר אכן נשלח טכנית על ידי עורכי הדין ומטעם חברת הביטוח.

דוחות החקירה הם ראייה קבילה בביהמ"ש ככל שנערכו כדיון, וחוקרים פרטיים מעידים חדשות לבקרים בתיקים נזיקיים. בתוך כך, עיסוקם של חוקרים פרטיים מוגן ומעוגן בתקנות חוקרים פרטיים ושירותי שמירה (אתיקה מקצועית), תשל"ג-1972, הקובעות בין היתר חובת נאמנות של החוקר לשולחו.

לאור האמור, שבה הוועדה ובחנה, האם ההסדר הקיים כיום, פוגע בהכרח ביכולתם של עורכי דין להעמיד לרשות לקוחותיהם שאינם מבטחים את כלי החקירה בידי חוקרים פרטיים מורשיים? והאם הדבר מהווה עקיפה מלאכותית של האיסור החל על עורכי דין מיצירת קשר עם צד מיוצג, שיש בה, אולי, כדי לפגוע בסיכויי ההגנה של צד מיוצג ובהגנה היעילה שיכול לתת לו עורך דינו?

הצורך בדיון בשאלות אלו, נובע בין היתר מהאופן בו הדברים נעשים כיום, כאשר ברור כי ללקוח עצמו מותר לפנות לחוקרים ולעורכי הדין מותר לעדכן את הלקוחות בזכותם לפנות לחוקרים פרטיים ולספק להם את הפרטים הנדרשים לצורך כך.

אבחנה זו, אינה משרתת כשלעצמה את התכלית בבסיס כלל 25, והיא עלולה ליצור יתרון בלתי הוגן לטובת לקוחות אשר מסוגלים טכנית להפעיל את החוקרים בעצמם, לעומת מי שאינו יכול לעשות כן. עמדה זו, עולה בקנה אחד עם החלטת הוועדה בעניין את 301/11 בעניין קבילות דוחות חקירה.

לפיכך, הסטנדרט הקיים כיום, לפיו אסור לעו"ד לשלוח חוקר רק במקרה של צד מיוצג, עשוי לפגוע בזכויות הדיוניות והמהותיות של הלקוח שאינו חברת ביטוח, או אינו מסוגל טכנית ומעשית להפעיל חוקרים בעצמו לצורך גיבוש תשתית ראייתית הנדרשת לו לצורך ביסוס תביעתו או הגנתו.

החלטה: הוועדה מצאה לשנות את עמדתה ביחס לחוקרים פרטיים, ולקבוע כי בעצם משלוח חוקר פרטי מורשה על ידי עורך דין, לא תהיה משום עבירה אתית ובתנאי כי הדבר נעשה בכפוף להוראות כל דין, מטעם הלקוח, לבקשתו ובמימון הלקוח.

ברור לוועדה, כי יש בהחלטה כאמור משום פרשנות מקלה להוראות כלל 25 לעומת הפרשנות הקודמת שניתנה בהחלטות קודמות בעניין זה. יחד עם זאת עמדת הוועדה היא כי פרשנות כזאת היא מאוזנת מקום בו היא נדרשת על מנת לאפשר לעורכי דין לייצג את לקוחותיהם תוך מיצוי כלל זכויותיהם הדיוניות של הלקוחות והעמדת כלל הכלים הדיוניים והראייתיים לרשות הלקוחות כחלק מההליך המשפטי.

מספר החלטה: תא/236/20

עורך דין בהשעיה

השאלתה: הפונה מצוי בעיצומה של השעיה, כאשר לטענתו הוגש ערעור לבית הדין הארצי וטרם ניתן פס"ד כך שייתכן שההשעיה תבוטל. הפונה טוען כי טיפל במס' רב של תיקים טרם השעייתו ובעקבות ההשעייה הופסק הטיפול אך נותרו שאלות פתוחות רלוונטיות לעניין כללי האתיקה שאותם מבקש לברר. האחת, מה דינו של ייפוי כח בלתי חוזר שנחתם לטובת הפונה טרם השעייתו, ושהנהנה מייפוי הכח מבקש להעביר לעו"ד אחר לאור השעייתו, האם יוכל עו"ד שבהשעיה לחתום על מסמך העברת ייפוי הכח לעו"ד אחר? הפונה מציין כי אותו מסמך חייב להיות עם חתימה וחתימת שזהה לחתימה וחתימת שעל ייפוי הכח הבלתי חוזר המקורי.

השנייה, האם הפונה יוכל לעבוד כל עבודה אחרת שלא יוחדה למקצוע עורכי הדין (עבודה כגון עובד מסעדה, מלצר, קופאי, ברמן)? הפונה מבקש "רשימת מקצועות" בהם הוא רשאי לעסוק בעת ההשעיה. השלישית, האם הפונה יכול לעסוק במילוי טפסים של ביטוח לאומי, עזרה לאנשים במילוי טפסים של הוצל"פ וכמובן ללא שהוא מציג עצמו כעו"ד? אם התשובה על שאלה זו שלילית, אבקש המקור החוקי של "פעולת מילוי טפסים" שיוחדה למקצוע עורכי הדין.

החלטה: ביחס לשאלה הראשונה בדבר ייפוי הכח- בנסיבות המקרה דנן, לא צורפו פרטים קונקרטיים ביחס לבקשתך. על סמך האמור בפנייתך, ככל שיוצג ייפוי הכח הבלתי חוזר לוועדה לצד בקשת הלקוח והצהרתו כי הוא מעוניין להסב את ייפוי הכח ובתנאי שאין כל צד שעשוי להיפגע מההסבה, ניתן יהא לשקול היתר חד פעמי באמצעות שימוש בחתימה וחתימת עו"ד, בה אסור לעוה"ד המושעה לעשות שימוש בשגרה בזמן השעייתו.

ביחס לשאלתך בדבר "עבודה אחרת" בתקופת ההשעיה, הנך מופנה להוראות סעיפים 50א וכן 52 לחוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א- 1961, הקובעים כי על עורך הדין בתקופת ההשעיה/ ההגבלה חלות כל החובות החלות על עורך דין מן המניין, ובכללותם כללי האתיקה וכפיפותו לדין המשמעת. לפיכך, ככל ועבודתך אינה עומדת בסתירה לכללי האתיקה לרבות חובתך לנהוג באופן ראוי והולם, אין מניעה לעסוק בעבודה אחרת.

ביחס לשאלתך השלישית בדבר "מילוי טפסים לביטוח לאומי", הנך מופנה לסעיף 52ב(1) לחוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א- 1961, הקובע כי "לא יעשה פעולות שנתייחדו לפי חוק זה לעורכי דין, ואם עשה פעולה כזאת, דינו כאמור בסעיף 96".

יחד עם זאת, הנך מופנה גם לאמור בבג"ץ 9596-02 פיצוי נמרץ, המומחים למימוש זכויות רפואיות וביטוחים נ' שר המשפטים, פ"ד נח(5) 792.

מספר החלטה: את/20/232

עורך הדין והצד שכנגד

התבטאויות, התנהגות עורך הדין, זיוף ומרמה

התלונה: המתלונן הגיש שתי תלונות כנגד הנילון. בתלונה הראשונה, טוען כי במסגרת דיון בבית משפט לענייני משפחה בהליך משמורת הנילון, המייצג את גרושתו, החל להעליב ולהשפיל אותו בפני עורכת הדין המייצגת אותו ובפני השופט וכינה אותו שקרן, עלוב, אבא שמתעלל בילדה שלו, אבא לא ראוי ועוד. כמו כן, במהלך הדיון הנילון קם בצרחות איומות כלפיו וצעק "זו חוצפה הסבא שלה מגדל אותה ולא אתה". המתלונן אשר נבהל מהתקיפה הקולנית המשיך בפנייתו לכב' השופטת וטען כי הסב מעשן סמים. בטרם סיים המתלונן את המשפט, הנילון צרח עם גרושתו לעברו "אתה מעשן סמים חוצפן". כב' השופטת קראה לאבטחת בית המשפט אשר נכנסו לחדר ונזפה בנילון כי לא תאפשר לב"כ התובעת פנייה בסגנון כזה לנתבע, זאת לאחר שלוש פעמים שביקשה ממנו להירגע עם סגנון הדיבור שלו. אף כאשר המאבטחים נכחו באולם, המשיך הנילון לתקוף אותו ישירות אף על פי שיש לו עו"ד המייצגת אותו ואשר נכחה בדיון,

תוך שהוא צועק "זה דמעות של תנין הוא שחקן שילך להבימה". בסיום הדיון, המתלון ובאת כוחו ירדו למטה ולעיני 40-50 אנשים שהמתינו בחוץ, הנילון המשיך תוך שהוא מחקה את המתלון ומשמיע קולות בכי של תינוק לאוזני הנוכחים מחוץ לבית המשפט. עוד נטען כי במהלך הדיון הראשון בו התלהטו הרוחות מצד הנילון ומיד עם עזיבת כב' השופטת את האולם, לעיני הקלדנית והמזכירה, ב"כ המתלון פנתה לנילון בשאלה והוא ניגש אליה וצעק לה "אני לא עובד אצלך את שומעת אותי? לא עובד אצלך".

בתלונה השניה, טוען המתלון כי במהלך הגירושין התפתח סכסוך כספי עקב כך שגרשתו של המלין הגיעה לדירה השכורה המשותפת עם משאית ורוקנה את תכולת הדירה ללא ידיעתו והסכמת המתלון. בין החפצים האישיים של המתלון היו כרטיסי אשראי, פנקסי שיקים, אלבומי ילדות ועוד. כעבור שלושה חודשים, לאחר הגירושין נרקמה מזימה על ידי הנילון וגרשתו של המתלון, להשתמש בפנקסי השיקים ולרשום המחאות לטובת מרשתו של הנילון ולהפקיד לחשבונה סכום של כ-34,000 ₪. המתלון מדגיש כי חתימתו זויפה ומעולם לא השאיר בידי גרשתו שיקים חתומים. משגילה המתלון כי גרשתו הפקידה שיק זה לחשבונה מיד פנה למשטרה והגיש תלונה. התיק הועבר לפרקליטות. הגרשה פנתה לפתיחת תיק שטרות בלשכת הוצאה לפועל לאחר שהמתלון ביטל את השיק. המתלון טוען כי מחומרי החקירה עולה כי מי שהנחה את הגרשה לקיים פעולות אלה הוא הנילון. הנילון ידע כי קיים צו עיקול על הרכוש המשותף ולמרות זאת הנחה אותה להעלים אותו, להשתמש בשיקים לא שלה על אף שהצדדים גרושים. הנילון בתגובתו מציין כי התלונה הוגשה שלא בתום לב וכי מדובר בדימויו הפורה של המתלון וכי בהתנהגותו של המתלון יש טעם לפגם. כמו כן, טוען כי המתלון פעל להגשת תלונה על מנת שזו תשמש ככלי להלך אימים על הנילון בטיפולו בתיק הגירושין. ניסיונו של המתלון להכפישו רחוק מן האמת ואין שחר לדברים שנאמרו. באשר לתלונה הראשונה, מציין כי אין כל זכר לביטויים שניסה המלין לנכס לנילון בפרוטוקול הדיון.

יש לציין כי אין התלונה הראשונה המוגשת כנגד הנילון בגין התבטאויות שאינן הולמות. כמו כן, חלקן מההתבטאויות אומתו כנכונות מתגובת הנילון וחלקן אף צוינו בפרוטוקול הדיון. בהמשך, המתלון צירף מכתב של מחלקת עררים בפרקליטות המדינה לפיה הערר שהגיש התקבל והוחלט להגיש כתב אישום כנגד הנילון. עיון בחקירת הגרשה במשטרה תומך בטענות המתלון.

החלטה: יש להעמיד את הנילון לדין משמעתי הן לאור התבטאויותיו והן בעניין הנוגע לזיוף השיקים לכאורה. בהמשך, פנה הנילון בבקשה לעיון חוזר וצירף תצהיר של הגרשה בו היא מכחישה את גרסתה במשטרה. כמו כן, הכחישה את ההתבטאויות. עם זאת, תמוה מאוד שהגרשה מכחישה דברים שמסרה בחקירה באזהרה במשטרה ומשכך יש לתת יותר משקל לגרסה במשטרה מאשר לתצהיר. משכך, הוחלט להתיר את החלטת הוועדה על כנה.

מספר החלטה: את/95/19

ניגוד עניינים

שאלתה: חבר מבקש כי הוועדה תורה לעורכת דין לחדול מייצוג לקוח בשל נסיבות של ניגוד עניינים. לטענתו, עורכת הדין ייצגה חייב בהליכי הוצאה לפועל ואחר כך התפטרה מן הייצוג. בהמשך, באותו תיק הוגשה בקשה בהתייחס לצד ג' (חברה) ואותה עורכת דין הגישה תגובה מטעם צד ג'. באותה התגובה נטענו טענות כנגד החייב.

עורכת הדין טענה כי היא מייצגת את צד ג' (חברה בע"מ) כעו"ד קבוע מזה תקופה ארוכה. לטענתה החברה הסכימה כי היא תנסה להתנהל בהליך גישור מול הזוכה בתיק בהוצל"פ ולצורך כך חתם החייב על יפוי כוח המאפשר לה לעיין בכלל בתיקי הוצל"פ המתנהלים כנגדו. משהליך הגישור לא צלח היא הודיעה על הפסקת הייצוג כך שלמעשה לא פעלה כמייצגת, לגופו של עניין בהליכי הוצל"פ. עוד לטענתה אם מאן דהוא יכול היה להתנגד לייצוג צד ג', הוא החייב בעצמו, והחייב לא הביע כל התנגדות כזו, להפך. כמו כן טענה כי החבר מטעה את ועדת האתיקה ומדובר בהתנהלות לא קולגיאלית.

החלטה: ועדת האתיקה סבורה כי בנסיבות כפי שהובאו לידיעתה קיימת מניעה להמשיך הייצוג וזאת מן

הנימוקים הבאים: ככל ומדובר בעו"ד שהתחיל ייצוג, גם אם מדובר בייצוג "טכני", עדיין נחשב המיוצג כלקוחו. כמו כן, כלל 16 (א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 אוסר על טיפול נגד לקוח בעניין או בקשר לעניין בו למען אותו לקוח, ולחילופין בעניין אליו יש זיקה של ממש למידע שקיבל עורך הדין מאותו לקוח או מטעמו. לאור האמור, עוה"ד אינה יכולה לפעול כמייצגת נגד אותו לקוח באותו עניין.

מספר החלטה: את/74/21

ניגוד עניינים

שאלתה: האם עו"ד המשמשת כריטיינר של חברת בניה מזה 15 שנה ומטפלת בפרויקטים יזמות ושירותי בניה של החברה, יכולה לייצג רוכש פוטנציאלי שהוא לקוח ותיק של עוה"ד ברכישת דירה בפרויקט של חברת הבניה בו היא מיוצגת על ידי עורך דין אחר.

החלטה: לאור העובדה כי מדובר בעו"ד המשמשת מזה 15 שנה ריטיינר של חברת הבניה ופועלת לייצג אותה במספר פרויקטים (גם אם לא בפרויקט הספציפי בו מבקש הלקוח לרכוש דירה) חובת הנאמנות של עו"ד הינה לטובת חברת הבניה, על כן, קם חשש לניגוד עניינים בייצוג הלקוח בהסכם הרכישה מאותה חברת בניה. כמו כן, יש להפנות את הפונה לסעיף 14(ג) ו-14(ד) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986.

נבקש להבהיר, כי חוות הדעת לעיל ניתנה על-יסוד העובדות המפורטות בפניה, ואם יתבררו עובדות נוספות היא עשויה להשתנות בהתאם.

כן נבהיר, כי חוות הדעת מיועדת לסייע לעורך הדין הפונה לכלכל את מעשיו לעתיד, ואין בה כדי להכשיר התנהגות בעבר, או לחוות דעה על התנהלותו של עורך דין אחר, שלא ניתנה לו הזדמנות הוגנת להגיב לטענות.

מספר החלטה: את/94/21

פרסומת

שאלתה: האם מותר באתר מאמרים משפטיים לאפשר לחברות נדל"ן וכו' לפרסם בתשלום? הפרסום שבנדון דומה לעלון רק מאמרים ופרטים כלליים אודות מחבר המאמר. כמו כן ניתן יהיה ליצור קשר עם עורכת הדין באתר, אך לא יפורסמו תחומי עיסוקה וכן שמו של העלון אינו שמה של עורכת הדין.

החלטה: אין לפרסם כל חברה במסגרת הבלוג האמור, ככל והוא מתפקד כחלק מאתר משרד עורכי הדין. כמו כן, השם אותו מעוניינת עורכת הדין לתת לבלוג (במסגרת אתר משרדה) - הינו מאושר. ככל שעורכת הדין מעוניינת להפעיל בלוג חיצוני לאתר משרדה אשר אין בו כל זיקה או אזכור למקצועה כעורכת דין, ובו לפרסם חברות שונות בתחום הנדל"ן או בתחום אחר, אזי יש לעשות כן בהתאם לכללי לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר), התשס"ב-2003 ובכפוף לשמירה על כבוד המקצוע תחת הסטנדרטים המקובלים הרלוונטיים.

מספר החלטה: את/121/21

יחסי עו"ד לקוח

העניין האישי של עורך הדין ביפוי כח מתמשך

שאלתה: האם מתקיים ניגוד עניינים בכך שעו"ד יערוך ויאשר יפוי כוח מתמשך בעבור סבתא של גיסתו, במסגרתו מיופת הכוח תהא אם גיסתו וגיסתו כמיופת הכוח החליפי?

החלטה: הנסיבות המתוארות בשאלתה אינן מעוררות חזקה של ניגוד עניינים, הפונה לא תיארה את תוכנו של יפוי הכוח או את האינטרסים האחרים המשמשים בסוגיה, ולפיכך לא ניתן להתייחס לפנייתה מעבר

לכך. על הפונה האחריות לבדוק את מכלול האינטרסים המשמשים במקרה ולראות האם הם מגלים ניגוד עניינים או עניין אישי בייפוי הכוח וזאת בהתאם לגילוי הדעת כפי שפורסם באתר לשכת עורכי הדין – "העניין האישי" של עו"ד בייפוי כוח מתמשך (את/20/23).

מספר החלטה: את/21/193

העניין האישי של עורך הדין בייפוי כוח מתמשך

שאלתה: האם יש מניעה לעו"ד לערוך ייפוי כוח מתמשך להורים של שותף שלה במשרד, והאם התשובה תשתנה במצב דברים בו השותף יהיה מיופה הכוח. כמו כן, האם עו"ד שכיר במשרד רשאי לערוך ייפוי כוח מתמשך להורים של מי מהשותפים והאם מצב הדברים משתנה אם השותף יהיה מיופה הכוח.

החלטה: במענה לשאלה הראשונה, סברה ועדת האתיקה כי במסגרת גילוי הדעת את/20/23, העניין האישי של עו"ד בייפוי כוח מתמשך, ניתנה התייחסות לשאלה זו כדלקמן:

"עריכת ייפוי כוח מתמשך למי שלעורך הדין יש עמו יחסי מרות, יחסי שיתוף או יחסי עסקיים. מקרה כאמור אכן עשוי לעלות כדי ניגוד עניינים או כדי עניין אישי, וגם כאן רצוי לנקוט במשנה זהירות. כמו כן, גם מקרה זה מעורר שאלה בדבר הבדיקה שעל עורך הדין לבצע בדבר מתן ייפוי הכוח מתוך הסכמה חופשית ומרצון. עם זאת גם במקרה זה ניתן לבחון את הדברים על פי נסיבותיהם ולא לשלול, לדוגמה, את האפשרות שעורך דין יכין ללא תמורה ייפוי כוח לאדם עמו יש עמו יחסי מרות, בכפוף לבחינת כלל נסיבות העניין. יצוין כי דוגמה זו מחדדת כי עניין אישי כהגדרתו בחוק יכול להתעורר גם במערכת היחסים בין עורך הדין לבין מיופה הכוח.

האמור לעיל חל גם בענייני, לאור העבודה כי הפונה לא תיארה את תוכנו של ייפוי הכוח או את האינטרסים האחרים המשמשים בסוגיה, אזי לא ניתן לתת את התייחסות הוועדה מעבר לכך.

על הפונה האחריות לבדוק את מכלול האינטרסים המשמשים כאן, ולראות האם הם מגלים ניגוד עניינים או עניין אישי בייפוי הכוח בהתייחס לגילוי הדעת כאמור.

במענה לשאלה השנייה, סברה הוועדה כי בנסיבות שתוארו בשאלה ובמיוחד כאשר השותף במשרד הוא מיופה הכוח, אזי קיים חשש שבנסיבות מסוימות יהיה מצוי עו"ד בניגוד עניינים או כמי שיש לו עניין אישי בייפוי הכוח. יתר על כן, לפי סעיף 32(א)(6) לחוק הכשרות, מי שמאשר את חתימת הממנה אינו יכול להיות מיופה הכוח. מצב בו עו"ד שכיר מאשר את חתימת הממנה, ובה בעת השותף הממנה עליו משמש כמיופה הכוח, נחזה כעקיפה של איסור זה, שהרי שעורך הדין השכיר אינו אלא ידו הארוכה של השותף. על כן, סבורה הוועדה כי על עו"ד להימנע ממצב בו עו"ד שכיר עורך ייפוי כוח מתמשך לשותף או הוריו של שותף; וקיימת חזקה חלוטה כי אסור לו עשות כן.

מספר החלטה: את/21/176

שכר טרחה לפי תוצאות

שאלתה: האם מותר לקבוע שכר טרחה לפי התוצאות בהליך הגשת עתירה מנהלית בנושא פלילי (ערר שנדחה)? האם ניתן לגבות סכום ראשוני, ובמידה והעתירה תתקבל ניתן יהיה לגבות אחוזים/סכום נקוב?

החלטה: סעיף 84 (א) לחוק לשכת עורכי הדין תשכ"א-1961, (להלן: "החוק"), קובע כדלקמן: "לא יתנה ולא יקבל עורך דין בעד שירותו במשפט פלילי שכר טרחה התלוי בתוצאות המשפט".

ועדת האתיקה הארצית סבורה כי יש לפרש את החוק על פי תכליתו והגיונו באופן שיחול על כל שלבי המשפט הפלילי, עם זאת, ברבות השנים נקבע כי כאשר מדובר בהליך לוואי בעל גוון מנהלי, אין מניעה לגבות את שכר הטרחה על בסיס תוצאות ההליך.

לאור האמור, הוועדה סבורה כי במקרה שלפנינו וככל ומדובר בהליך מנהלי כפי שמוצג בשאלתה ניתן לגבות שכר טרחה התלוי בתוצאות ההליך, שכן, הליך מנהלי בו מוגשת עתירה בנושא פלילי, אינו נכלל באיסור הקבוע בסעיף 84 לחוק.

מספר החלטה: 204/21

מימון הוצאות משפטיות של לקוחות

שאלתה: "האם נכון כי לחברה למימון הוצאות משפטיות של לקוחות אין 'מונופול' על מתן הלוואות למימון הליכים משפטיים ללקוחות קצה, והאם ניתן להציע ללקוחות לקחת מימון מחברות נוספות. כמו כן, האם יש מניעה שהחברה תשווק את הגיוס ברשתות בהתאם לתנאי רישיון רכז הצעה?"

החלטה: בהתייחס לרישא שבשאלתה, לחברה למתן הלוואות למימון הליכים משפטיים (להלן: "החברה") ללקוחות קצה אין 'מונופול' וכן ניתן להציע ללקוחות לקחת מימון מחברות נוספות.

- יצוין, כי עורך הדין יכול להפנות את לקוחותיו לכל חברה חוקית הנותנת הלוואה למימון עלויות המשפט וזאת בכפוף לסייגים הבאים:
- על עוה"ד לפעול בהתאם להחלטת ועדת האתיקה 217/2017 המורה כי חל איסור על עורך דין לייצג לקוח שלוקח הלוואה מחברה שעורך הדין ו/או בן משפחה מדרגה ראשונה שותף בה, לרבות עורך דין אחר ממשרדו שאז הוא עובד עבירה אתית של ניגוד אינטרסים.
- על עוה"ד חל איסור ליטול חלק מרווחי החברה המממנת ו/או לעשות שימוש בהכנסות, שכן, מתן אחוזים מטעם עוה"ד המייצג לחברה אינו ראוי ומהווה שיתוף אסור בהכנסות.
- על עוה"ד חל איסור להיות צד להסכם, שכן, על החברות המממנות להתקשר בהסכם המימון עם הלקוח בלבד.
- הוצאות שונות של משרדי עורכי דין אינם יכולים להיות ממומנים על ידי החברה.
- עוה"ד רשאי להפנות את הלקוח לחברה המממנת, אך חל איסור על עוה"ד לבצע את גיוס הכספים בעצמו / באמצעות שמו, בכל דרך לרבות פרסום.
- החברה, עוה"ד והלקוח יקפידו על כך שהסכם ההתקשרות יהיה אך ורק מול הלקוח והמימון יהיה לטובתו וזאת בהתאם לאמור בסעיף 2 לעיל.
- בהתייחס לסיפא המתוארת בשאלתה, בהתקיים ששת הסייגים הנזכרים לעיל, החברה יכולה לשווק את גיוס הכספים ברשתות ועורך הדין יכול להפנות אליה לקוחות בהתקיים התנאים הבאים:
- מדובר בחברה הרשומה ברשם החברות, ומפוקחת על ידי הרשות לניירות ערך, לרבות חברה הרשומה במרשם הרכזים ואשר עומדת בתנאי הדין לרבות לגיוס המומנים.
- החברה יכולה לקבוע אפריורית כי הגיוס יינתן אך ורק למשרדים שלעיסוקם יש לדעת המשקיעים ערך חברתי (כמתואר בשאלתה). בהקשר זה, שימת הלב לסעיף 11 ב' לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, שכן, עוה"ד יכול להפנות לקוחות לחברה ולא להפך.
- עמידה בכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), התשס"א-2001.
- על החברה לקבל את הסכמת הלקוח לחשיפת פרטיו, לרבות פרטי המדיה.

מספר החלטה: את/114/21

התחדשות עירונית

שאלתה: הפונה הינה עו"ד המייצגת 80% מדיירי פרויקט תמ"א. במסגרת הייצוג ערכה עבורם מכרז לצורך איתור קבלן/יזם לפרויקט ואף ערכה טיוטת חוזה להתקשרות עם קבלן/יזם אשר דחה את ההצעה. בהמשך, הוצע לדיירים (לא על ידי הפונה) יזם אחר לצורך טיפול בפרויקט, אשר נמנה עם לקוחותיה הקבועים של הפונה. הדיירים אותם מייצגת הפונה ידעו על קשריה של הפונה עם היזם והיא הודיעה להם כי עומדת להם ברירה בין הפסקת ייצוג על ידה או אפשרות לחתום על מכתב הסכמה שהיא תייצג אותם על אף שהיזם הינו לקוח קבוע במשרדה. הדיירים המיוצגים על ידה בחרו לחתום על מכתב זה. משכך, הפונה מבקשת אישור לייצוג הדיירים. ככל וינתן אישור ייצוג, מבקשת לדעת אם תוכל לייצג את שני הצדדים בנושאים בהם אין ניגוד עניינים בין הצדדים.

ככל שאינה יכולה לייצג את הדיירים, מבקשת לדעת האם תוכל לייצג בפרויקט את היזם בלבד, וכי הדיירים ישכרו עו"ד חדש.

החלטה: במענה לשאלה הראשונה, עמדת הוועדה היא כי בהתאם להחלטה את/67/21 וכן בהתאם לכלל 14 (א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, הפונה אינה יכולה להמשיך לייצג את

הדיירים מול היזם אשר הינו לקוח קבוע שלה, שכן, קיים חשש כי לא תמלא את חובתה המקצועית כלפי הדיירים בשל התחייבות וחובת נאמנות שלה כלפי היזם אותו היא מייצגת דרך קבע.

במענה לשאלה השנייה, עמדת הוועדה היא כי בהתאם לנסיבות המתוארות בשאלתה הפונה מייצגת את הדיירים גם אם טרם קיבלה תמורה עבור עבודתה וזאת לאור עריכת מרכז לעבודה והכנת טיוטת חוזה מפורט עם יזם אחר, פעולות המעידות כי קיימים יחסי עו"ד- לקוח בינה לבין הדיירים. בנסיבות העניין ובהתאם לכלל 16 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, הפונה אינה יכולה לייצג את היזם נגד הדיירים באותו פרויקט.

מספר החלטה: את/22/40

חסיון

שאלתה: עורך הדין הפונה (להלן: "עוה"ד" או "הפונה") מייצג במשך למעלה מעשרים שנה את החייב, שהינו אזרח ישראלי לשעבר וכיום אזרח אמריקאי בלבד. החייב מצוי בהליכי פשיטת רגל בארצות הברית המתנהלים לפי הדין האמריקאי אשר במסגרתם פנה הנאמן המקומי שמונה לנכסיו לבית המשפט לפשיטת רגל בפלורידה בדרישה לזמן את עוה"ד לחקירה בעניינו של הלקוח ובדרישה להורות לו לגלות התכתבויות שהוחלפו ביניהם.

הנאמן טען במכתב ששלח לעוה"ד, כי משעה שהגיש תביעת חוב בהליך פשיטת הרגל של החייב אזי הוא כפוף לסמכות בית המשפט בפלורידה. יתרה מכך, טען הנאמן במכתבו כי הזכות לחיסיון עו"ד- לקוח שייכת לו כנאמן נוכח הליך פשיטת הרגל בו מצוי הלקוח. לאור האמור פנה הנאמן לבית המשפט בפלורידה בבקשה שיקבע כי הזכות לחיסיון עו"ד- לקוח שייכת לו וכן שיפעל על מנת לאלץ את עוה"ד לשתף פעולה עם דרישתו, ובית המשפט אישר את בקשתו. לא זו אף זו, הנאמן הגיש תביעה כנגד הפונה בטענה שקיבל מהלקוח כספים שלא כדין ודרש כי ישיבם לקופת פשיטת הרגל.

חששו של עוה"ד (לאור טענותיו של הנאמן ובעקבות התייעצות שערך עם עו"ד מקומי בקיא בתחום) הוא כי בית המשפט בפלורידה יקבע כי הוא מנוע מלהתגונן בפני תביעת הנאמן נוכח העובדה כי לא קיים את החלטתו ביחס למסירת ההתכתבויות שהוחלפו בינו לבין החייב, דבר היוצר מלכוד לאור דיני האתיקה החלים בישראל. כלומר הפונה שואל, האם הדין בישראל קובע כי הזכות לחיסיון עו"ד- לקוח שייכת לנאמן בהליך פשיטת רגל כך שמתקיים חריג כלשהו המאפשר לו לגלות את המסמכים שהוחלפו בינו לבין לקוחו? **החלטה:** ועדת האתיקה נתנה החלטות בעניינים דומים את/06/35 ואת/12/35 בהן אומצו הכללים שהותוו ב- ת.א. (מחוזי ת"א) 1795/88, 1794 וקסברג נ' סילביו נחום, פ"מ תש"ן (3)45, ולפיכך הרי שגם בענייננו מומלץ על פיהם. נקודת המוצא היא שכללי החיסיון חלים גם על חקירת עורך דין במסגרת הליכי פשיטת רגל של לקוחו, בכפוף לחריגים הבאים:

1. הפונה רשאי לסרב להשיב לשאלות או לסרב להציג מסמכים בחקירתו רק אם נמסרו לו על ידי הלקוח לשם קבלת ייעוץ משפטי;
2. תשובות לשאלות הנוגעות במישרין לטיבם או למקומם של נכסי פושט הרגל (לרבות מידע על תביעות משפטיות) בדרך כלל אינן חסויות, ולכן אין צורך בויתור של פושט הרגל על מנת שהפונה ישיב לגביהן;
3. שאלות הנוגעות לחייו הפרטיים של פושט רגל ולענייניו האישיים (לרבות מידע על תביעות משפטיות) הם חסויים ואין הפונה צריך להשיב עליהן ללא רשות מלקוחו;
4. אם הייעוץ שנתן הפונה ללקוח היה בקשר לנכסיו שהוקנו לנאמן במסגרת ועל פי צו פשיטת הרגל על הפונה להשיב על השאלות והחיסיון לא יעמוד למכשול;
5. בית המשפט בפלורידה, המוסמך לדון בפשיטת הרגל, מוסמך לצוות על פושט הרגל לוותר על החיסיון ולהתיר לעורך דינו להשיב על השאלות בחקירתו, וככל שהלה ויתר על החיסיון (בין אם כתוצאה מהצו ובין אם לאו), הפונה יהא חייב להשיב על השאלות;
6. ככל שהפונה יידרש במסגרת חקירתו להציג מסמכים שהיו קיימים ללא קשר לייעוץ המשפטי שנתן ללקוח (כגון מסמכי רישום מקרקעין, צוואות וכו') יהא עליו להציגם או ליתן פרטים לגביהם, באותם התנאים שלקוחו היה חייב לעשות כן אילו היה הוא הנחקר ולא עורך-דינו;
7. החיסיון על ענייניו הפרטיים של פושט הרגל אינו חל על עניינים שנודעו לפונה שלא מלקוחו או שהפונה עמד

עליהם באופן עצמאי או ממקור נוסף שאינו שלוחו של לקוח;

8. הפונה רשאי לדרוש ולקבל מהנאמן מראש את השאלות שיוצגו לו, על מנת לקבוע עמדתו על אילו שאלות ישיב ועל אילו לא בשל חיסיון.

יישום הכללים שנקבעו בעניין וקסברג מאזן בצורה הטובה ביותר בין שמירה על חובת החיסיון הקיימת בין עורך דין ללקוחו שהוכרז כפושט רגל לבין קיום הוראות שניתנו על ידי ערכאה שיפוטית זרה ביחס לחשיפת המידע הנוגע להליכי פשיטת הרגל המתנהלים בפניה. בנוסף, מומלץ לפונה ליידע את הלקוח בדבר המצב שנוצר על מנת שהלה יוכל לכלכל צעדיו בהתאם.

מספר החלטה: את/4/22

חיסיון

בעקבות פניות אשר הגיעו לפתחה של ועדת האתיקה הארצית בעניין היקף חיסיון עו"ד-לקוח החליטה הוועדה להידרש לסוגיית מסירת מידע אודות פרטיו האישיים של לקוח תוך שמירה על חיסיון עו"ד-לקוח וזאת בהתאם לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 ולתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: "תקנות סדר הדין האזרחי החדשות").

כלל 19 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 (להלן: "כלל 19") טומן בחובו חיוב על עורך דין לשמור בסוד כל דבר שיובא לידיעתו בידי לקוח או מטעמו תוך כדי מילוי תפקידו, זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת. מן האמור בכלל זה עולה כי פרטים שלא נמסרו בכתבי בית הדין או בדרך דומה, הם חלק מהמידע שעורך הדין חב בשמירה על סודיותם.

בשולי הדברים, אך לא בשולי חשיבותם, יצוין כי חובת הסודיות, הקבועה בכלל 19 לכללי לשכת עורכי הדין, רחבה יותר מהחיסיון, והיא חלה על מידע שהגיע לעורך הדין במסגרת מילוי תפקידו, גם אם מידע זה אינו קשור קשר ענייני לשירות המקצועי (רע"פ 15-751 יצחק אברג'יל נ' מדינת ישראל, שם בפסקה 36). על כן, חובת הסודיות בעניין מסירת מידע אודות הלקוח עודנה קיימת גם בהינתן שעורך הדין הפסיק לייצג את הלקוח בתום ההליך, כיוון שאל מול חובת הסודיות עומדת לעורך הדין גם חובת הנאמנות ללקוחו לשעבר לפיכך, עורך הדין אינו רשאי למסור את כתובת לקוחו לשעבר ללא הסכמתו. אולם, יחד עם האמור לעיל, יש לציין כי בהתאם לתקנה תקנה 12(4) לתקנות סדר הדין האזרחי החדשות, אשר מורה כדלהלן:

"כתב הגנה יכול לכולל בחלקו הראשון את הפרטים האלה בלבד ולפי הסדר המפורט להלן:

- (1) הערכאה השיפוטית שאליה הוגש כתב התביעה וכן מספר התיק בבית המשפט;
- (2) שם התובע ועורך דינו ופרטיהם כפי שהם מופיעים בכתב התביעה ושמו של הנתבע ומספר זהותו;
- (3) שם עורך דינו של הנתבע אם הוא מיוצג, לרבות מספר רישיונו;
- (4) מען ופרטי ההתקשרות של הנתבע ושל עורך דינו;

עולה כי מען ופרטי ההתקשרות של הנתבע צריכים להופיע בכתבי בית-דין. וכן, כתב טענות שלא יכלול פרטים אלו לא יתקבל לרישום (תקנה 33 לתקנות סדר הדין החדשות), זאת בשונה מתקנה 50 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (התקנות הישנות) ששם לא הופיעה החובה לציין את פרטי ההתקשרות של הלקוח, אם הלקוח היה מיוצג.

לאור האמור, פרטים שלא נמסרו בכתבי בית הדין או בדרך דומה, הם חלק מהמידע שעורך הדין חב בשמירה על סודיותו, אולם, אין כל איסור להפנות אל פרטי ההתקשרות ככל ואלו פורטו כנדרש בכתבי בית הדין.

מספר החלטה: את/191/21

עורך הדין ובית המשפט

התבטאויות

התלונה: מדובר בתלונה של הנהלת בתי המשפט, בדוח האירוע שצורף לתלונה עולה כי קלדנית בית המשפט התקשרה לביטחון בטענה כי הנילון התלהם בבית המשפט, צעק ואיים על הפרקליטה ועל השופטת.

המאבטח פנה לשופטת ולפרקליטה שמסרו לו כי אין מעוניינות לנקוט בהליכים כנגד הנילון. לאחר מכן, טען המאבטח כי הנילון קילל וגידף אותו, יצא מאולם בית המשפט זרק את הגלימה והעניבה והחל לאיים על המאבטח כי יכה אותו.

הנילון בתגובתו אינו מתייחס לטענות המאבטח בדבר התנהגותו מול הפרקליטה והשופטת. הנילון מצר על התנהגותו וטוען כי המאבטח דחק בו והתנהג אליו כאחרון העבריינים, אך הוא לא איים ולא השתמש במילות גנאי כנגדו.

כמו כן, צירף את פרוטוקול מדין שהתקיים 4 ימים לאחר המקרה, מול אותו המותב ומשם עולה כי הביע התנצלות על אשר אירע עם המאבטח.

החלטה: מעיון במסמכים ובחומרים שהונחו בפניי הוועדה, עלה כי אין בחומר הבירור הקיים בתיק תשתית ראיתית מוצקה כדי ללמד על קיומה של עבירה אתית אשר בוצעה ע"י הנילון. כמו כן, הנילון הביע התנצלות כנה והצר על התנהגותו. משכך, הוחלט על גניזת התלונה תוך הערה לנילון.

מספר החלטה: את/129/20

יחסי חברים

הקלטת שיחות מטעם חברה

שאלתה: האם מותרת הקלטת שיחות על ידי חברות שאינן משרדי עורכי דין (להלן: "חברות") כאשר הצדדים לשיחה הם עורכי דין מטעם החברות, ובצד השני עורכי דין המייצגים לקוחות מול החברות.

החלטה: על פי כלל 22 לכללי האתיקה, חל איסור על עורך דין להקליט את חברו למקצוע בנסיבות מקצועיות, והשימוש בהליך משפטי בהקלטה כאמור אסור אף הוא.

הוועדה קבעה בשורה ארוכה של החלטות כי כללי האתיקה חלים גם על עורכי דין העובדים תחת חברות, וכי החובה לעמוד על כללי האתיקה ולשמור עליהם חלה על עורכי הדין, גם מקום בו חובה זו מתנגשת עם מדיניות החברה בה הם עובדים.

החובה בבסיס כלל 22 נועדה לאפשר שיח חופשי וכן בין עורכי דין, ולמנוע מצב בו צד עושה שימוש ראיתי או אחר בהקלטה כאמור.

כאשר נדונה שאלת ההקלטות כאשר הצד המקליט הוא החברה והדובר הוא עורך דין מטעם החברה - מטבע הדברים במקרים רבים עורכי הדין בצד השני של הקו, אינם יודעים שהם מוקלטים - בין אם אין הקלטה אוטומטית המעדכנת אותם בכך, ובין אם את השיחה יזם (כמו שקורה במקרים רבים), עורך הדין מטעם החברה. גם אם אותם עורכי דין יודעים שהם מוקלטים, אין להם ברירה אלא להמשיך בשיחה כדי לקדם את האינטרסים של מרשיהם מול החברה.

במסגרת השאלתה, עלתה השאלה כיצד ניתן להתמודד עם מצב זה, העומד בניגוד לכלל 22 כאשר חברות מקליטות את השיחות באופן גורף מטעמי מדיניות, ולעיתים אף טוענים כי חובתם להקליט את השיחות נעוצה בתנאי הרישיון שניתן להם.

הוועדה סבורה כי הכשרת הקלטות כאמור, עומדת בניגוד לכלל 22 ופותחת פתח למדרון חלקלק של שימוש באותן הקלטות גם בביהמ"ש, באופן שאף עומד לכאורה בניגוד לדיני הראיות מעבר להפרת החובה

האתית על פי כלל 22. יתרה מכך, הכשרה של הקלטות בין עורכי דין ממחלקות משפטיות של חברות שונות לבין חבריהם למקצוע, עשויה להוביל למצב בו עורכי דין העובדים בחברות, יוכלו להקליט את חבריהם למקצוע תחת האמירה כי זוהי מדיניות החברה.

לפיכך, הוועדה מבהירה בזאת כי הקלטת שיחות בהן הצדדים לשיחה הם עורכי דין אסורה על פי כלל 22 - גם כאשר צד לשיחה הוא עורך דין מטעם חברה, וזאת אלא אם כן ההקלטה נעשתה בכפוף לאחד מהחריגים המפורשים שנקבעו בהחלטות הוועדה הקודמות. השימוש בחומר ההקלטה כאמור, אסור אף הוא.

הוועדה ערה לחוסר הבהירות הקיים בנושא בקרב עורכי דין העובדים תחת חברות בסוגיה זו, ועל כן על החלטה זו תחול תקופת התארגנות של 90 ימים ממועד פרסום גילוי דעת זה, בהם לא תתקבלנה תלונות בעניין שבנדון.

מספר החלטה: את/27/21

שליחת מכתב התראה טרם פתיחת תיק הוצאה לפועל

שאלתה: האם קיימת חובה לשלוח מכתב התראה לפי כלל 31 לכללי האתיקה, לפני שפותחים תיק הוצאה לפועל כנגד עורך דין?

החלטה: השאלתה עוסקת בשאלה פרשנית של לשון סעיף 31 כללי האתיקה, ובשאלה האם פתיחת תיק הוצל"פ היא "הליך חדש" או שמא, עסקינן בהמשכו של אותו הליך בעת ביצוע פסק דין. במסגרת החלטה את/163/17 הובהר כי יש לעשות מאמץ לסיום הסכסוך בדרכי שלום. בשים לב למשמעויות כבדות המשקל שיש לפתיחת תיק הוצל"פ נגד חבר לשכה, גם במישור האתי כלפי אותו חבר לשכה ולאור תכליתו של כלל 31 לכללי האתיקה, מן הראוי לשלוח פניה מקדימה. עמדה זו נכונה מקום בו עורך הדין המייצג את הזוכה בפסק הדין הוא זה שנוקט בהליכי ההוצל"פ בשם מרשו. יובהר כי אם הלקוח עצמו הוא זה שנוקט בהליכי ההוצל"פ, ברי כי אין על הלקוח כל חובה כאמור. לאור האמור לעיל, ובשים לב לתכליתו של כלל 31 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, וככל שעורך הדין נוקט בהליכי ההוצל"פ בשם מרשו, מן הראוי לשלוח פניה מקדימה טרם נקיטה בהליכי הוצאה לפועל נגד חבר, גם אם מדובר בהליך שנועד למימוש פסק דין. יובהר כי בהתאם לסיפא כלל 31, הרי שדי בקיומו של חשש לגרימת נזק ללקוח בכדי להימנע מפנייה כאמור.

מספר החלטה: את/25/21

חסיון דיון מקדמי והקלטתו

השאלתה: לפתחה של ועדת האתיקה הארצית הגיעו פניות בעניין חסיון הדיון המקדמי שנקבע בסעיפים 34-36 בתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 (להלן: "התקנות", אשר נכנסו לתוקפן ביום ה-1.1.2021), כדלקמן:

- האם הדיון המקדמי שנקבע בסעיפים 34-36 בתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 (להלן: "התקנות", אשר נכנסו לתוקפן ביום ה-1.1.2021) מהווה כדיון "מחוץ לפרוטוקול" באולם בית המשפט?
- האם הדברים הנאמרים בדיון המקדמי חסויים בפני בית המשפט או שמא מדובר בדיון פומבי לכל דבר ועניין?
- האם טופס 4 הנ"ל משמש כפרוטוקול הממצה את הנדרש מב"כ הצדדים לדיוח לבית המשפט והאם מותר להוסיף עליו פרטים, כגון הדרך בה הושגו או שלא הושגו ההסכמות?
- האם מותר להקליט דיון מקדמי ולהציגו בהמשך גם בפני בית המשפט כראיה?
- האם צד אחד רשאי, בעת דיווח של כל צד בנפרד בהתאם לתקנה 36 לתקסד"א, לפרט את התנהלות הדיון לפרטי פרטים, כלומר, עד כמה מותר לחשוף בפני בית המשפט ואם בכלל?

החלטה: נקדים ונבהיר, כי הדיון המקדמי הינו מנגנון דיון חדשני ומקורי שאינו קיים בשום שיטת משפט אחרת. מלשון תקנה 34 עולה כי קיימות שתי מטרות לדיון המקדמי: המטרה הראשונה היא - "להביא לידי כך שבעלי הדין יערכו היטב לקראת הדיון בתביעה [...] באופן שיאפשר להם להיות מוכנים כראוי לדיון"; והמטרה השנייה היא - "יוכן לבחון את האפשרות לפתור מחלוקות באמצעות מנגנון חלופי ליישוב הסכסוך".

כמו כן, הצדדים מחויבים לדווח על תוצאות ההליך לבית המשפט, באמצעות טופס 4. כן, בית המשפט אף רשאי להשית הוצאות לטובת בעל הדין או אוצר המדינה, ככל שלא קיים הליך זה כדין (תקנה 38 לתקנות). לאור האמור, לא מדובר במשא ומתן לפשרה, ולכן אין להעניק חיסיון להליך זה. בהתאם, המסמכים והדברים אשר מוצגים בהליך הדיון המקדמי הם קבילים כראייה והצגתם בפני ביהמ"ש, ע"י עורך דין, לא תהווה עבירה על כללי האתיקה המקצועית.

נקודה חשובה נוספת שיש להרחיב ולתת עליה את הדעת היא הזכות להקליט את הדיון המקדמי. כלל 22 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 (להלן: "הכללים") אוסר על עורכי דין להקליט שיחה עם לקוח או עם עורך דין אחר, אלא בידיעתם. לאור הוראת דין זאת, ובפרט העובדה שהדיון המקדמי איננו חסוי, ותוצאותיו מדווחות לבית המשפט, הרי שמותר להקליט הליך זה. כן, ניתן להקיש בעניין זה, אף מהוראת סעיף 68ב(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984 שמאפשרת ככלל הקלטה של דיון בבית משפט.

למותר לציין, כי צילום מידע של הדיון המקדמי, יספק יתרונות רבים לכל המעורבים בהליך, כדלהלן: ראשית, באשר לבעלי הדין, מובן וברור היתרון שיעלה להם בעשותם פעולה שכזו שהרי, בדרך זו יוכלו להוכיח בפני בית המשפט אמירות שנאמרו בעת הדיון המקדמי, במיוחד כאשר יש מחלוקת לגבי חובת הדיווח של ההליך המקדמי לבית המשפט (קרי, מילוי טופס 4). יתירה מכך, כאמור לעיל בית המשפט רשאי להשית סנקציות על בעל דין שאיננו מקיים את ההליך המקדמי. אשר על כן, ההקלטה, אשר מהווה תחליף "לפרוטוקול" אמורה לסייע לבית המשפט ככל שתתגלע מחלוקת בין הצדדים לגבי ממצאי הדיון המקדמי והדיווח שלו. משכך, קיימת חשיבות לתייעוד הדיון המקדמי. שנית, נראה כי צילום מידע של הדיון המקדמי יעלה בקנה אחד עם המטרה המרכזית שראה מתקין התקנות לנגד עיניו - הכנת הצדדים לקראת ההליך הדיוני. שהרי, תיעוד ההליך המקדמי יתמרץ את הצדדים להתכונן באופן מעמיק וקפדני ביותר לקראת הדיון המקדמי ולעשותו שלא כלאחר יד. יחד עם זאת יש להקפיד על כללי אצבע בעת עריכת ההקלטה:

- יש לתעד את עצם היידוע של הצד שכנגד על ההקלטה. שכן, הוראת סעיף 22 לכללים מאפשרת להקליט רק אם עדכן עורך הדין את הצד שכנגד על ההקלטה. משכך, ועל מנת למנוע ספקות יש לעשות כן.
- ככל שקיימים חלקים בדיון המקדמי, שהצדדים מבקשים שיהיו חסויים, יש לציין בצורה מפורשת בתייעוד המוקלט, שהצדדים מבקשים לעשות כן ובהתאם לציין מפורשות בהקלטה, כי הצדדים מפסיקים את ההקלטה ומנהלים דיון "מחוץ לפרוטוקול".

מספר החלטה: את/88/21

אתיקה במחוזות הלשכה

מחוז מרכז

נטילת ייצוג לאחר פגישה עם הצד שכנגד

השאלתה

מדובר בשאלתה שהוגשה לאחר שהשופטת הפנתה את עוה"ד המייצג לוועדת האתיקה על מנת לבחון את המשך הייצוג שלו בתביעה לאכיפת צוואה שערך.

עוה"ד הפונה ערך צוואה ללקוח ואימת תצהיר של הלקוח בו הוא נותן כספים במתנה. לימים, אחרי פטירת הלקוח, התגלע סכסוך בין היורשים בנוגע לצוואה. עוה"ד הפונה נפגש עם הצדדים בנפרד, נמסרו לו מסמכים מטעם שני הצדדים ונעשו ניסיונות להגיע להבנות. משלא צלחו המגעים, הגיש עוה"ד הפונה תביעה לקיום צוואה בשם חלק מן היורשות נגד יורש נוסף שמסרב לפעול בהתאם לצוואה.

הנבדע (להלן: "המבקש") הגיש בקשה לפסול את עוה"ד מייצג התובעות (המשיבות בבקשה) מאחר שלטענתו מדובר בייצוג נגד לקוח, בניגוד לכלל 14 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 ולכלל 16 העוסק בייצוג נגד לקוח לשעבר. עוד נטען, כי עוה"ד הפונה פעל כמגשר בין הצדדים ועל כן לא יכול לייצג צד אחד כנגד משנהו.

עוה"ד הפונה טוען מנגד כי לא ייצג את המבקש ולא פעל כמגשר.

תשובת הוועדה:

מן ההשלמות שקיבלה הוועדה מעוה"ד הפונה עולה כי בשעה שהוא פנה למבקש במטרה לנסות ולקיים את הצוואה, טרם ניתן לו ייפוי כוח מאת המשיבות והוא לא הציג את עצמו כמייצג המשיבות. יתר על כן, הוא אף ציין בפני המבקש כי ברצונו לשמוע אותו קודם, כך שהוא נדרש לשמוע את שני הצדדים כדי לראות איך ניתן לפתור את המחלוקות בדרכי שלום.

בנסיבות אלה, סבורה הוועדה שהמצג שהוצג בפני המבקש הוא שעוה"ד הפונה הנו גורם ניטרלי שאינו פועל מטעם איזה מן הצדדים. גם בפנייה הראשונית למבקש, הציג עצמו עוה"ד כמייצגו של המנוח ולא של המשיבות.

נוכח האמור, הוועדה סבורה כי אין זה ראוי שעוה"ד הפונה ייצג את המשיבות כנגד המבקש, לאחר שזה נפגש עמו ושטח בפניו את כל טענותיו מתוך הנחה ואמונה שהוא פועל כעורך הצוואה ולא כב"כ הצד שכנגד.

לפיכך, על הפונה להפסיק את ייצוג המשיבות במסגרת ההליכים נגד המבקש.

מספר החלטה 621/21

ייצוג קבלן ודיירים בפרויקט שיפוץ של בניין

השאלתה:

עורך הדין הפונה מייצג קבלן מול דיירים בבית משותף בעניין שיפוץ חזיתות הבניין והוספת מרפסות. ועד הבית מעוניין שהפונה ייצג גם את ועד הבית ואת הדיירים המעוניינים בתוספת מרפסות. הפונה שואל האם הוא רשאי לייצג את שני הצדדים כאמור, וזאת תוך ציון הדבר במפורש בהסכם בין הצדדים.

תשובת הוועדה:

בהינתן שלא מדובר בפרויקט התחדשות עירונית (שאז חל גילוי הדעת של ועדת האתיקה הארצית "התנהלות

עורכי דין בפרויקט התחדשות עירונית - את/67/21 או ברכישת דירה מקבלן כאמור בכללי לשכת עורכי הדין (ייצוג בעסקאות בדירות), התשל"ז-1977, מתירה הוועדה את הייצוג המבוקש מכוח כלל 14 (ד) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 (להלן: **"כללי האתיקה"**), בתנאים הבאים:

1. הייצוג ייקבע ויתחם במסגרת ההסכם בין הצדדים, בהתאם להוראות כלל 41 (ד) לכללי האתיקה.
2. באם יתגלע בעתיד סכסוך בין הצדדים, לא יוכל עוה"ד הפונה לייצג אף צד בסכסוך וזאת לנוכח הוראות כלל 41 (א) וכלל 61 (א) לכללי האתיקה.
3. כל צד ישלם את שכר טרחתו של עוה"ד במישרין.
4. בכל מקרה, ככל שיתעורר חשש אצל עוה"ד כי לא יוכל למלא את חובת הנאמנות כלפי אחד מן הצדדים וזאת לפי כלל 41 (א) לכללי האתיקה, יהא עליו להפסיק לאלתר את הייצוג של שני הצדדים, אחרת יימצא במצב שהוא עשוי לעבור עבירה אתית.

מספר החלטה 170/21

עריכת יפוי כוח מתמשך לקרובי משפחה

השאלה

עוה"ד הפונה שאלה את ועדת האתיקה האם מותר לה לערוך יפוי כוח מתמשך עבור קרובי משפחה המבקשים למנות את חמה כממונה, ולחילופין את בעלה ביפוי הכוח.

תשובת הוועדה:

אין זה ראוי שעוה"ד הפונה תערוך את יפוי הכוח המתמשך עבור קרובי משפחתה המבקשים למנות את חמה ולחילופין את בעלה במסגרת יפוי הכוח.

סעיף 32 (א) לחוק הכשרות והאפוסטרופוסות, התשכ"ב-1962 (להלן: "חוק הכשרות והאפוסטרופוסות") אוסר על עוה"ד המאמת את חתימת הממנה להיות בעל עניין אישי ביפוי הכוח המתמשך. גם הפרשנות הזוהרה ביותר למונח "עניין אישי" מובילה לכך שלא ניתן לערוך יפוי כוח מתמשך כאשר בן משפחה מדרגה ראשונה הוא מיופה הכוח במסמך [ר' לעניין זה גם סעיף 80 לחוק הכשרות והאפוסטרופוסות המגדיר "קרוב" - בן זוג, אב, אם, בן, בת, אח, אחות, סב, סבה, נכד, נכדה].

לפיכך, גם לשם מראית פני הצדק, ועל מנת להבטיח שעוה"ד שיערוך את המסמך ויאמת את הממנה יוכל לעשות זאת ללא משוא פנים, הן במישור אובייקטיבי והן במישור סובייקטיבי - לא ניתן לאשר לעוה"ד הפונה לערוך מסמך כאמור, גם אם בעלה לא ימונה במסגרת יפוי הכוח המתמשך, אלא חמה בלבד. כמו כן, הופנתה הפונה לגילוי הדעת של ועדת האתיקה הארצית בנושא "עניין אישי ביפוי כוח מתמשך".

מספר החלטה 65/21

הצגת מסרונים שהוחלפו עם ב"כ הצד שכנגד תוך כדי ניהול מו"מ

השאלה

הפונה מבקש לדעת אם הוא רשאי להציג מסרונים שהוחלפו בינו לבין ב"כ הצד שכנגד ב"וואסטאפ" לצורך התגוננות בשם מרשו אשר נתבע בגין שימוש בדירה המשותפת, כאשר בידי עוה"ד מסרון מב"כ התובעת לפיו התובעת התירה לנתבע במועדים הרלוונטיים להישאר בדירה.

הצד שכנגד, ב"כ התובעת מתנגד להצגת המסרון שהוחלף ביניהם במסגרת ניהול מו"מ.

תשובת הוועדה:

דברים ומסמכים שהוחלפו במהלך משא ומתן בין הצדדים אינם קבילים בבית משפט ולא ניתן לחשוף אותם. מדובר בכלל שנקבע בפסיקה והפך לחלק מהותי מדיני הראיות (ע"א 172/89 סלע חברה לביטוח בע"מ נ' סולל בונה בע"מ ואח', פד"מ (1) 311, 333).

כאשר עורך דין מציג כראיה בבית משפט מסמך שנשלח לו על-ידי הצד שכנגד במהלך המשא ומתן לפשרה שניהלו הצדדים, פועלות שתי מערכות דינים נורמטיביות. הראשונה, דיני הראיות. במסגרת דיני

הראיות, עשוי לבקש הצד שכנגד מבית המשפט לפסול את הראייה לאור טענת אי הקבילות הנובעת מהכלל בדבר מסמכים שהוחלפו במסגרת משא ומתן לפשרה. המערכת הנורמטיבית השנייה היא הדין המשמעותי של עורכי הדין. עורך הדין שהציג את המסמך כראייה תוך הפרת הוראת האי-קבילות מתנהג באופן שאינו הולם עורך דין, עבירה לפי סעיף 61(3) לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961. ר' לעניין זה החלטות ועדת האתיקה הארצית:

העברת מידע שהוחלף בין הצדדים במסגרת משא ומתן, כולל ההצעה המוזכרת בפניה, ללא "הסכמת הצד שכנגד או הצגתה של ההצעה בבית המשפט, עשויה להוות לכאורה עבירה אתית. היינו, עורך דין אינו רשאי לגלות לבית המשפט את הצעתו הוא לפשרה, שהוצעה במשא ומתן, אלא אם ניתנה לכך הסכמת הצד שכנגד. (החלטה מס' את/253/15 פורסמה בגיליון מס' 60)

באשר לטענת הגשת מסמכים לבית המשפט ממשא ומתן לפשרה, הכנסת סייג אמורפי המושפע משיקול דעת של כל עורך דין יכרסם באיסור על הצגת דברים ומסמכים שהוחלפו בין ב"כ הצדדים במו"מ לפשרה, ולכן בעניין זה יש להעמיד לדין את הנילונה. (ר' החלטה מס' את/193/19 פורסמה בגיליון מס' 71).

יצוין כי הכלל הנ"ל הנו חריג בעצם לתכלית של חשיפת האמת וזאת במטרה כדי לאפשר לצדדים למשא ומתן להתבטא בחופשיות מתוך הנחה שלא ייעשה שימוש בדברים אלו בבית המשפט. עורך הדין העושה שימוש בדברים אלו מפר את האמון בין הצדדים וגורם לכך שבטווח הארוך לא תהיה אפשרות לנהל מו"מ בחופשיות, דבר אשר יכביד מאד על עבודת עורכי הדין (ר' "אתיקה מקצועית" - 23 - דבר העורכת - דברים ומסמכים שהוחלפו במהלך משא ומתן לפשרה).

משכך, הרי שככל שעורך דין יחשוף מסמכים, לרבות מסרונים, שהוחלפו במסגרת מו"מ, הרי שיחולו הסנקציות שצוינו לעיל.

מספר החלטה 219/22

מתן עדות על ידי שותף של עוה"ד המייצג

השאלה

עוה"ד הפונה מייצג לקוח בהליכים מול גרושתו בבית המשפט לענייני משפחה. בכוונת מרשו להגיש בקשה לפי פקודת ביזיון בימ"ש, שמתבססת על עדות ישירה של עוה"ד הפונה.

מאחר שהוא אינו רשאי לייצג ולהעיד וזאת לפי כלל 36(א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, שואל עוה"ד האם השותף שלו יכול לייצג את הלקוח או שיש להעביר את הייצוג למשרד אחר.

הצד שכנגד מתנגד לייצוג על ידי השותף, ומציין כי השותף נכח עמו בכל הדיונים וייצג יחד איתו.

תשובת הוועדה:

כלל 36 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 אוסר על עו"ד להעיד עבור מרשו בעניין מהותי ללא היתר מביהמ"ש או מוועד המחוז.

הואיל וע"פ תגובת הצד שכנגד, השותף היה מעורב אף הוא בניהול ההליכים וייצג יחד עם עוה"ד הפונה, הרי שלא יוכל השותף לייצג את הלקוח בזמן שעוה"ד הפונה מעיד, ללא קבלת היתר מתאים.

עוה"ד הפונה להחלטות ועדת האתיקה הארצית המבחינות בין עורכי דין מהמשרד שהיו מעורבים בהליך המשפטי לבין כאלה שלא - ר' למשל החלטה מס' את/290/15 שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 62 הקובעת בין היתר:

"ניתן לערוך אבחנה בין עורך דין אשר מעורב בעניין ועדותו נדרשת, לבין עורכי דין אחרים ממשרדו. ככל שעורך הדין השכיר לא היה מעורב בניהול התיק ולא הופיע בדיונים, אין מניעה כי יוגש תצהירו. מעבר לכך, בית המשפט יצטרך לתת דעתו בדבר משקלו הראייתי של התצהיר."

ר' גם החלטה מס' את/139/13 שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 52, הקובעת:

בקשתו החלופית של הפונה הייתה לאפשר לבנו, שהוא עורך דין במשרדו, לייצג תחתיו. בעניין זה עולה

מן החומר שהבן עצמו אמור להעיד כמי שצילם את הווידאו, והצד השני הבהיר שבכוונתו לשאול אותו שאלות גם ביחס למהות המחלוקת.

בנסיבות אלה, אנו סבורים שגם הבן עלול להפוך לעד שאינו טכני ולכן, גם ייצוג על ידו אסור אלא אם תינתן רשות של ועד המחוז, ובמקרה דנן של הוועד המרכזי. יחד עם זאת, אין לדעת הוועדה מניעה שעורך דין אחר מהמשרד, שאינו קשור לעניינים אלה, יקבל הייצוג.

מספר החלטה 318/21

מסירת מסמכים הנוגעים לצוואה לידי היורשים

השאלה

עוה"ד הפונה ערך לפני שנים צוואה בעדים ללקוח שנפטר לאחרונה. הליך הקראת הצוואה וחתימתה תועד ע"י צוות המשרד בווידאו, ובנוסף הלקוח השאיר בידי עוה"ד מכתב בכתב ידו ותצהיר בו הוא כותב מכתב בנוגע להחלטתו הקשורה בחלוקת עזבונו. אחד הזוכים, שבידו הצוואה פנה לעוה"ד וביקש לקבל את צילום הווידאו ואת מכתב הלקוח. עוה"ד הפונה שואל אם יש מניעה להעביר לזוכה את הסרטון ואת התצהיר?

תשובת הוועדה:

עוה"ד הפונה מחויב לפעול בהתאם לסעיף 75 לחוק הירושה. באשר לכל מסמך נלווה אחר יש לגלותו אך ורק על פי צו שיפוטי.

הפונה הופנה לדבר היו"ר בנושא "חסיון עורך דין-לקוח לאחר מות הלקוח" שפורסם בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 49, בו צוין בין כי "המבחן בהליכי ירושה הוא שאם אין הוראה פוזיטיבית - מפורשת או משתמעת - בדבר רצון המנוח לחסות את המידע, יש לגלותו בהליכים המשפטיים אולם נדרש לכך צו שיפוטי והגילוי צריך להיעשות לגורם שיפוטי ולא לבעל עניין זה או אחר."

מספר החלטה 752/21

ייצוג נגד לקוח לשעבר

השאלה

עוה"ד הפונה ייצגה לפני מספר שנים בני זוג ברכישת דירה. האשה פנתה לעוה"ד בעת האחרונה וביקשה כי תסייע לה ותלווה אותה משפטית כקורבן אלימות מבן הזוג. כמו כן, ביקשה כי עוה"ד הפונה תייצג אותה בהליכים המשפטיים הקשורים לפרידה.

תשובת הוועדה:

כלל 16(א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 קובע:

איסור על טיפול נגד לקוח

16 (א) עורך דין לא יטפל נגד לקוח -

(1) בענין או בקשר לענין שטיפל בו למען אותו לקוח;

(2) בענין אליו יש זיקה של ממש למידע שקיבל עורך הדין מאותו לקוח או מטעמו.

על פי הפרטים הכלליים שצוינו בשאלה, בכל הנוגע לייצוג בהליכים הפליליים הרי שלכאורה אין המדובר ב"אותו עניין" עבורו טיפלה בעבור הבעל והאשה לפני שנים או לענין בעל זיקה למידע שהתקבל אצל הפונה, ועל כן אין איסור טיפול בענין זה.

שונה הדבר בכל הנוגע להליכי הפרידה וההליכים הממוניים שנלווים לכך, שהם לכל הפחות בעלי זיקה לטיפול ברכישת הדירה המשותפת עבור שני בני הזוג. אשר על כן, על הפונה להימנע מנטילת הייצוג בענין זה, ללא קבלת היתר מתאים לפי כלל 16(ב) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986.

מספר החלטה 720/21

אי ציון תואר עו"ד במשרה שאינה משפטית

השאלה:

עוה"ד הפונה מתחילה לעבוד במשרה ניהולית שאינה משפטית במוסד ציבורי. בהתאם לנהלי המוסד, תואר "עורך דין" אינו מתווסף לעובדים שאינם מועסקים בתפקיד משפטי. עוה"ד הפונה שואלת האם אי ציון תוארה במסמכים מטעמה בחברה מהווה עבירה אתית.

תשובת הוועדה:

כלל 2(א) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), התשס"א-2001 מפרט את המצבים בהם עורך-דין מחויב לציין את דבר היותו עורך-דין. מאחר ועוה"ד הפונה אינה מועסקת בתפקיד משפטי, הרי שלא מוטלת עליה החובה לציין את דבר היותה עורכת-דין, אלא ככל שתבצע עבודה משפטית.

לעניין זה, ר' פסק הדין בבג"ץ 1800/07 **לשכת עורכי הדין בישראל נ' נציבות שירות המדינה** (פורסם בנבו, 7.10.2008), בו דחה בית המשפט העליון עתירה נגד ההוראה בתקנון שירות המדינה ("תקשי"ר") שקובעת כי עובד מדינה המחזיק ברישיון מקצועי אשר אינו דרוש לשם כהונה במשרה בה הוא מועסק לא יציג את עצמו כבעל הרישיון.

מבלי לגרוע מן האמור, ככל שעוה"ד הפונה מעוניינת לציין את תוארה במסגרת תפקידה הלא משפטי - הרי שעליה להבהיר בכל מסמך היוצא מטעמה מהו התפקיד אותו היא ממלאת.

מספר החלטה 242/21

חלוקת ספלים עם לוגו ופרטי עו"ד

השאלה:

עוה"ד הפונה שאלה את ועדת האתיקה האם היא רשאית לחלק כשי לחג הפסח ביישוב בו היא מתגוררת ספלים עם לוגו משרדה ופרטי התקשרות עמה.

תשובת הוועדה:

כלל 3(א) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), התשס"א-2001 קובע את האמצעים בהם מותר לעו"ד לפרסם את משרדו. רשימה זו הינה רשימה סגורה של אמצעים ופלטפורמות לפרסום.

הפונה הופנתה להחלטת ועדת האתיקה הארצית מס' 169/19 שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 70 המתייחסת לאמצעים המותרים והאסורים לפרסום משרד עורכי דין. אף שספלים אינם מופיעים בהחלטה זו, הרי שכוחה יפה גם בהקשר זה.

להלן תוכן ההחלטה של ועדת האתיקה הארצית שצוטטה לעיל:

"בעקבות קבלת מספר תלונות בנושא, מבקשת ועדת האתיקה הארצית להדגיש כי חל איסור לפרסם משרדי עורכי דין באמצעים שלא הותרו בכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), התשס"א-2001, לרבות על גבי ציוד משרדי שעשוי לדלוף ללקוחות המשרד וכל אמצעי שיווקי (גם אם מיועד לכאורה לעובדים), כגון:

עטים

אטבים

מגנטים

אחסון נייד ("דיסק און-קי")

תמונות

מחזיקי דפים

ראו גם החלטה שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 45 (תחת החלטות ועדת הייעוץ לענייני פרסומת דאז):

"אסורה פרסומת על אטב משרדי. בדיוק כפי שאסורה פרסומת על עטים, לוחות שנה ומגנטים"

וכן, בגיליון מס' 2:

"צורות פרסומת אסורות: ... עטים, שעונים ושאר מוצרי פרסום עליהם יצוינו פרטי עו"ד."
יוזכר, כי אין מניעה ע"פ כללי הפרסומת לפרסם את פרטי המשרד על גבי נייר המכתבים וכל מסמך אחר
היוצא מן המשרד (למשל מעטפות וכרטיסי ביקור)."

מספר החלטה 156/22

מחוז ירושלים

עיסוק אחר

השואל עובד בחברת שיווק של דירות שבנה קבלן.

את היזם מייצג עורך דין מקומי

לרוכשים ניתנת אופציה לבחור להיות מיוצגים על ידי עורך דין מטעמם.

השאלה:

האם מותר לו, בהיותו עובד בשיווק הדירות שבנה הקבלן, לייצג רוכש של דירה בפרויקט שהוא משווק?

עמדת ועדת האתיקה:

הדבר אסור לאור הוראת **סעיף 1(א)(1) לכללי לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר)**, **תשס"ג-2003** הקובע במפורש:

"עיסוק אחר

1(א)

עורך דין העוסק בעיסוק אחר נוסף על עיסוקו כעורך דין -

(1)

לא יטפל במסגרת עיסוקו האחר בעניין שהוא מטפל או טיפל בו כעורך דין, ולא יטפל כעורך דין בעניין שהוא מטפל או טיפל בו במסגרת עיסוקו האחר;....."

כמו כן ייתכן שיש כאן גם הפרת הוראת כלל 11 ב לכללי האתיקה המקצועית שכן איננו יודעים אם חברת השיווק מפרסמת במסגרת שיווק הדירות גם מתן שירותים משפטיים, כאשר חברת השיווק בוודאי עובדת למטרות רווח.

אין לנו מספיק מידע על מנת להחליט אם יש אולי גם הפרה של כלל 11 ב לכללי האתיקה המקצועית.

הוועדה השיבה לשואל כי אסור לו לייצג רוכש דירה בפרויקט שהוא עצמו עוסק בשיווק הדירות לרוכשים לאור כלל 1(א)(1) המצוין לעיל.

כמו כן הודע לשואל אותו במכתב התשובה, שבאפשרותו לפנות, אם רצונו בכך, לוועדה המיוחדת לכללי עיסוק אחר, שזה תחום מומחיותה. הוועדה היא ליד הועד המרכזי, בראשותה עומד יו"ר ועדת האתיקה הארצית והוועדה זו רשאית לשקול אם ליתן לו היתר לפי כלל 1(ב) לכללי העיסוק האחר.

מספר החלטה: ש-30/22

ניגוד עניינים

האם השואלת אשר נתנה ייעוץ כלשהו לאישה בעניין הסכם ממון ולאחר מכן גם האישה וגם בעלה היו אצלה בפגישת ייעוץ כמתואר בפנייה (לא נגבה שכר טרחה) רשאית עתה לייצג את האישה נגד בעלה בתביעת גירושין בבית דין רבני?

התשובה שניתנה על ידי ועדת האתיקה היא שאסור לה לייצג.

זאת בייחוד שנשוא הייעוץ המשותף (הסכם הממון - גם אם הייעוץ היה מצומצם),

אף אם נעשה שלא בתמורה, עשוי להוות סוגיה בנושא בו מבקשת לייצג את האישה.

מספר החלטה: ש-27/22

עדות וייצוג באותו הליך

האם מי שהיום עו"ד ובעבר, בעת שלא היה עו"ד עדיין, העיד בהליך משפטי בו אביו היה צד, כאשר צד שכנגד הזמין אותו להעיד, רשאי כיום, לייצג את אביו בערעור בקשר לאותו הליך?

שאלה הנוגעת לכלל 36 לכללי האתיקה המקצועית, האוסר על מתן עדות וייצוג באותו הליך לרבות בהליך הערעור.

ועדת האתיקה קבעה כי מותר לו לייצג .

תוכן הפנייה עצמה:

"בטרם הוסמכתי לעו"ד זומנתי להעיד במשפטו של אגבי ע"י הצד האחר . כיום ניתן פס"ד בעניינו של אבי ואני היום מוסמך כעו"ד ומבקש היתר לייצגו בהליך הערעור . אבקש לקבל היתר גם אם לכאורה לא צריך כי אני סבור ובוטח שעו"ד של הצד שכנגד יטענו זאת כדי למנוע ממני ייצוגו של אבי ולכן אני רוצה היתר....."

החלטת ועדת האתיקה:

כלל 36 לכללי האתיקה קובע כך:

"עורך דין כעד

36. (א) לא ייצג עורך דין אדם בהליכים משפטיים, לרבות ערעור, אם הוא עומד להעיד מטעם אותו אדם באחד משלבי ההליכים האמורים; נקרא עורך הדין להעיד מטעמו של אדם אחרי שהחל לייצגו - יחדל מן הייצוג.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על מסירת עדות כשעורך דין נקרא להעיד בידי בעל דין יריב, או בעניין שהוא טכני או ברשות בית המשפט או ברשות הועד המחוזי."

יש היגיון בכך שאם בערכאה ראשונה עורך הדין נדרש להעיד(אלא אם כן זומן על ידי הצד שכנגד) הוא לא יוכל לייצג בהליך עצמו כי זה למעשה שקובע בעצם הכלל .

הרציונל של כלל 36 הוא שלא תהיה מעורבות יתר של עורך הדין המייצג בהליך ושלא תהיה לו מוטיבציה לא להעיד אמת במקרה בו הוא גם מייצג.

יחד עם זאת אם לא ייצג בערכאה ראשונה, אלא רק העיד (ונזכור כי העיד לפי דרישת הצד שכנגד!) איזה היגיון יש לא לאפשר לו לייצג בהליך הערעור, אם אינו צריך להעיד גם בהליך הערעור? (ובדרך כלל הרי לא מעידים בהליך הערעור).

ראוי גם לזכור כי על פי עובדות הפנייה , השואל הוזמן להעיד דווקא ע"י הצד שכנגד. לו היה עו"ד של אביו בהליך הדיוני, הרי במקרה כזה היה להמשיך לייצג גם בהליך הדיוני וגם בערכאת הערעור לפי הוראת כלל 36(ב)!

לפיכך, הוועדה השיבה לשואל כי אם אינו צריך להעיד בהליך הערעור מותר לו לייצג את אביו ואין בכך עבירה על כלל 36 לכללי האתיקה המקצועית.

מספר החלטה: ש-28/22

ניגוד עניינים

השואלת ניהלה פגישת גישור עם שני בני זוג על מנת להביאם לי י הבנות בסכסוך ביניהם . מדובר, לדברי השואלת, בפגישת גישור קצרה כבת 35 דקות והבעל בלבד שילם את שכר טרחתה עבור הישיבה.הגישור לא עלה יפה

השאלה:

פונה אל השואלת הבעל ומבקש כי תייצגו בתביעות כנגד האישה.

האם מותר הדבר?

תשובת ועדת האתיקה לשואלת

השואלת הבהירה בהמשך כי האיש לא היה לקוח שלה, אלא הגיע אליה לפגישה "טרם גישור" עם אם ילדיו לברר אם ניתן להגיע לגישור של ממש. לאחר 35 דקות הפגישה נגמרה לאחר שאם ילדיו פשוט קמה והלכה

לאור תשובה זו ולאחר עיון בשאלתה ובתשובות, סברה הוועדה כי **אסור לשואלת לייצג עתה את האיש כנגד האישה**. הוועדה הסתמכה בקביעה זו על החלטה שהתפרסמה בביטאון ועדת אתיקה ארצית: "אתיקה מקצועית" - 54 - ניגוד עניינים: ייצוג צד בעניין שבו שימש עורך הדין כמגשר שהתפרסמה ביום 22.6.14 (מס' החלטה: את 95/14. בהסתמך על החלטה זו קבעה הוועדה כי הייצוג אסור וכן קבעה כי לא זו אף זו, סעיף 16 לכללי האתיקה המקצועית אינו מאפשר לעורך דין לטפל כנגד לקוח בעניין, או בקשר לעניין שטיפל בו למען אותו לקוח.

ברור כי השירות המשפטי, דהיינו, "הגישור", נעשה עבור שני בני הזוג, כלומר, ניסיונות הגישור ואין זה משנה כי רק האיש שילם את שכר הטרחה.

גם לאור כלל זה חל איסור על השואלת לייצג עתה את האיש כנגד האישה.

מספר החלטה: ש-26/22

מחוז חיפה

פעילות עורך דין ישראלי בחו"ל

העובדות: עורכת דין ישראלית המתגוררת בחו"ל מעוניינת לפתוח משרד במקום מושבה בחו"ל ולתת טיפול משפטי ללקוחות בתחום ההכרה והטיפול בנכי צה"ל (הטיפול כולל פתיחת משרד כאמור, קיום פגישות עם לקוחות במשרד, הכנת מסמכים והגשתם לאגף השיקום במשרד הביטחון, גביית שכר טרחה).

האם קיימת מניעה אתית לפעול באופן המתואר?

הוועדה השיבה: מבחינת כללי האתיקה אין מניעה שעורך דין ישראלי ייתן ייעוץ בדין הישראלי גם כשהוא מחוץ לגבולות מדינת ישראל. הוא אף יכול למלא עבור הלקוח טפסים שם ולהכין בעבורו מכתבים, כתבי בי-דין וכיוצא ב. להרחבה ראו: החלטה את 279/09, "אתיקה מקצועית", גיליון מס' 36; החלטה את 265/08, "אתיקה מקצועית", גיליון מס' 31.

עם זאת, עורך הדין הישראלי אינו רשאי לאמת תצהיר מחוץ לגבולות המדינה, וזאת הואיל והדין הישראלי אינו חל שם, כך שאינו יכול להזהיר את המצהיר בתוכן האזהרה שבתצהיר (החלטה את 368/07, "אתיקה מקצועית", גיליון מס' 28).

יודגש כי תשובה זו יפה רק באשר לכללי האתיקה, כאשר קיימת חשיבות לדין החל במדינה הזרה, שהרי יתכן מאד כי מבחינת דין מקומי זה קיימים איסורים כאלו ואחרים על ניהול משרד על ידי עורך דין שאינו בעל רישיון מקומי לעריכת דין, גם כשהמשרד עוסק בדין שאינו מקומי.

כיצד על עורך דין לנהוג עם כספי נאמנות שהוטל עליהם עיקול

העובדות: עורכת דין מייצגת 9 יורשים במכירת נכס. על פי החוזה, עליה לפתוח חשבון נאמנות ולהפקיד בו את כספי התמורה לפני חלוקתם לכלל היורשים.

בטרם עשתה כן, קיבלה לידיה צו עיקול מלשכת ההוצל"פ לפיו עליה לעקל את חלקו של אחד היורשים ולהעבירו לתיק ההוצל"פ.

יצוין כי עיקול זה מונע מהקונה לקבל משכנתא.

מחד, דורשת ב"כ הנושה מעורבות הדין להעביר את הכסף לתיק ההוצל"פ, ומאידך מאיים היורש (החייב) לתבוע את עורכת הדין אם לא תעביר את הכסף אליו.

במקביל יצרה ב"כ הנושה קשר עם ב"כ הקונה והציעה שהקונה יעביר אליה ישירות את חלקו של אותו יורש מעוקל ובתמורה היא תמחק את העיקול.

כיצד על עורכת הדין לפעול? לטענתה, אם העיקול לא יוסר בהקדם, הקונה עלול לבטל את החוזה ולתבוע את היורשים לקבלת הפיצוי המוסכם.

הוועדה השיבה: בהיותה של עורכת הדין מחזיקה שקיבלה צו עיקול, עליה לפעול בהתאם לאמור בצו העיקול ולהודיע ללקוח החייב בתיק ההוצל"פ כי התקבל צו עיקול בעניינו וכי עליה לפעול בהתאם לו, אלא אם יומצא לה צו שיפוטי הקובע אחרת, וכי תמתין במשך זמן קצוב בו עליה לנקוב, ושלא יסתור את האמור בצו העיקול.

ייצוג בהליך גירושין כנגד לקוחה לשעבר

העובדות: עורכת דין ייצגה אם ובנה בעסקת מכר שהסתיימה. שכר הטרחה שולם על ידי הבן.

לימים פרץ סכסוך בין האם ובעלה, ואל עורכת הדין פנה הבעל, המבקש להתגרש מן האם, ומעוניין כי עורכת הדין תייצגו בהליך הגירושין.

יצוין כי עסקת המכר נעשתה בעניינה של דירה בבעלות האם, אך לטענת עורכת הדין לא נעשתה שום שיחה בינה ובין האם בנוגע לבעל.

האם עורכת הדין רשאית לייצג את הבעל בהליך הגירושין ופירוק השיתוף מהאם?

הוועדה השיבה: ככל שהדירה בעניינה ייצגה עורכת הדין את האם מהווה חלק מסכסוך הגירושין, ו/או ככל שבמסגרת הייצוג בעסקת המכר נחשפה עורכת הדין למידע בעל זיקה של ממש לסכסוך הגירושין, הרי שהיא מנועה מלייצג את הבעל הליך הנוכחי.

הקלטת הליך שימוע טלפוני בפני רשות המיסים

העובדות: לקוחו של עורך דין הוזמן לשימוע טלפוני בפני רשות המיסים. הואיל ולא מתקיים דיון פרונטלי (כיוון שאין קבלת קהל במשרדי הרשות), והואיל ולא ניתן, לטענת עורך הדין, לעמוד על ניהול תקין של הפרוטוקול, הודיע עורך הדין לרשות כי הוא מעוניין להקליט את השימוע.

מטעם הרשות נמסר בתגובה כי חל איסור להקליט, בהתאם למדיניותם בעניין הקלטת שיחה עם עובד ציבור, אך לא נעשתה הפנייה למקור חוקי כלשהו התומך בעמדה זו.

האם עורך הדין ו/או לקוחו רשאים להקליט את השימוע הטלפוני ולהשתמש בהקלטה בבוא העת? הוועדה השיבה: ככלל, אין איסור **אתי** להקליט, אלא אם נוכחים בשיחה עורך דין או לקוח (ולמעט אם הם מודעים להקלטה ואינם מתנגדים), אולם עמדת רשות המיסים הובהרה לעורך הדין מפורשות, ותהא זו התנהגות בלתי הולמת להקליט את השיחה חרף התנגדות הרשות.

ככל שעורך הדין עומד על הקלטת השיחה, עליו להודיע מפורשות כי הוא עומד לעשות כן חרף עמדת הרשות, ועליו לקחת בחשבון את התוצאות האפשריות.

המצאת מסמכים השייכים ללקוח למוסד לביטוח לאומי לצורך הכרה בתאונת עבודה של עורך דין

העובדות: על רקע מאמץ חריג בטיפול בעניינו של לקוח (עבודה תחת לחץ ועד שעות הלילה המאוחרות) וכן ויכוח חריף עם שותפתו למשרד, לקה עורך דין בליבו.

לאחר שהגיש בקשה להכרה באירוע הלב כתאונת עבודה, ביקש המוסד לביטוח לאומי מעורך הדין הוכחות על עבודה חריגה לפני שלקה בליבו.

הדבר כרוך בהמצאת מסמכים השייכים ללקוח (שבינתיים הלך לעולמו).

האם עורך הדין רשאי להמציא למוסד לביטוח לאומי את המסמכים הנוגעים ללקוח ואשר נמצאים ברשותו? הוועדה השיבה: מסמך שהוגש למי ממשרדי רשויות המדינה (כגון: מס שבח, טאבו, בית המשפט, לשכת ההוצ"ל וכו') - לא חל עליו חיסיון עו"ד-לקוח, ועל כן עורך דין רשאי להציגו.

הוועדה אף הפנתה לרע"פ 751/15 אברג'ל נ' מ"י ולשכת עוה"ד (ניתן ב- 9.12.15), שם נקבע כי סכום שכר הטרחה או חשבונות המס אינם מהווים חלק מהותי מהשירות המקצועי, כמו גם פרטים נוספים כגון זהות הלקוח, סוג השירות ומהות הטיפול, ועל כן עורך הדין אינו פטור למסרם מכוח חיסיון עו"ד-לקוח.

חובת הנאמנות ללקוח במסגרת הליך תלונה על שופט

העובדות: עורך דין מייצג לקוחה על פי מינוי מהלשכה לסיוע משפטי.

במהלך דיון בבית המשפט הוחלפו דברים בין השופטת לבין הלקוחה, שבעקבותיהם הודיעה הלקוחה שבכוונתה להגיש תלונה כנגד השופטת. עורך הדין הביע דעתו כי הדבר מיותר, אך חרף המלצתו התלונה הוגשה.

על עצם הגשת התלונה נודע לעורך הדין עת התקבל במשרדו מכתב מנציבות תלונות הציבור על שופטים במסגרתו התבקש, כמי שייצג את הלקוחה (המתלוננת) במהלך הדיון, למסור את תגובתו לטענות שבתלונה. לטענת עורך הדין, מתן תגובה לתלונה מעמיד אותו במצב לא נוח כלל, ויתכן אף בניגוד עניינים, הואיל והטענות שמעלה הלקוחה כלפי השופטת הן קשות, ועורך הדין שנכח בדיון לא יוכל, לטענתו, לתמוך בטענות אלה.

האם עורך הדין צריך להיעתר לבקשת הנציבות ולמסור את תגובתו לתלונה?

האם קיימת מניעה אתית כלשהי האוסרת עליו למסור את תגובתו בנסיבות העניין?

הוועדה השיבה והמליצה לעורך הדין לפנות תחילה אל מרשתו וליידע אותה על פניית הנציבות אליו, וכי הוא סבור שנכון שלא ישיב עליה.

עוד מומלץ להשיב לנציבות כי פנייתם אל עורך הדין מציבה אותו בפני דילמה אתית מול הלקוחה ועל כן הוא מבקש להימנע מלהשיב לגופו של עניין ולהיות מעורב.

התפטרות מייצוג כאשר הלקוח אינו משתף פעולה

העובדות: צד א' הגיש לבית המשפט תביעה כנגד צד ב' ומבטחתו בגין נזקי רכב.

התיק הועבר לטיפול עורך דין על ידי חברת הביטוח בכדי שיגיש כתב הגנה הן בשם המבטחת והן בשם המבוטח (צד ב').

טרם מועד הדיון הגיש עורך הדין בשם המבטחת בקשה לזמן את צד ב' למתן עדות מטעמה, על אף שהנו בעל דין בתיק והוא לכאורה מיוצג על ידי עורך הדין. הזימון נשלח אל צד ב' ומספר ימים לפני הדיון התקשר אליו עורך הדין לוודא התייצבותו. צד ב' מסר כי אין בכוונתו להתייצב לדיון ובהתאם נשלחה לו הודעה לפיה לאור העובדה שהייצוג בתיק ניתן מכוח הפוליסה, וככל שלא יתייצב, יהיה על עורך הדין להתפטר מייצוגו שכן יוצא נגדו צו הבאה.

צד ב' לא הגיב להודעה ואף לא התייצב לדיון ועל כן התבקש בית המשפט להוציא נגדו צו הבאה. יובהר כי בייפוי הכוח שנחתם בזמנו על ידי צד ב' קיים סעיף בו מובהר כי עורך הדין רשאי להתפטר מן הייצוג ככל שלא יזכה לשיתוף פעולה.

א. האם על עורך הדין להתפטר מייצוגו של צד ב' לאור בקשתו להוציא לו צו הבאה?

ב. ככל שהתשובה לשאלה א' חיובית, האם עליו להתפטר גם מייצוג המבטחת?

הוועדה השיבה: לשאלה א' - בשלב זה עורך הדין אינו נדרש להתפטר מייצוגו של המבוטח. לאחר שימומש צו ההבאה והמבוטח יאולץ להגיע לדיון יסביר לו בית המשפט (ואף עורך הדין) את חובותיו והשלכות אי שיתוף הפעולה על תוקף הכיסוי הביטוחי, ואם עדיין לא ישתף פעולה, יוכל עורך הדין לבקש מבית המשפט לאשר התפטרות מייצוג המבוטח.

לשאלה ב' - התפטרות מייצוג המבוטח אינה מחייבת התפטרות גם מייצוג המבטחת.

העברת ייצוג לעורך דין חדש והתחייבות לתשלום שכר טרחה

העובדות: אל עורכת דין פנה לקוח המעוניין להעביר לטיפול תיק שטופל על ידי עורך דין אחר (וזאת על רקע חוסר שביעות רצונו של הלקוח מהטיפול).

מדובר בתיק נזיקין (תאונת עבודה) ולא נחתם הסכם שכר טרחה בין הלקוח לבין עורך הדין הקודם. לבקשת הלקוח, פנתה עורכת הדין לעורך הדין הקודם על מנת לקבל את התיק, אך נענתה בדרישה לתשלום שכר טרחה בסך X ש"ח עבור הטיפול מול המוסד לביטוח לאומי.

עוד דרש עורך הדין הקודם התחייבות חוזית מעורכת הדין על תשלום אחוזים משכר טרחתה לאחר שתוגש תביעה נזיקית נגד המעסיק.

האם דרישת עורך הדין עומדת בתנאי חוק הביטוח הלאומי וכללי האתיקה?

הוועדה השיבה: כאשר לטיפול מול המוסד לביטוח לאומי - לא ניתן לגבות שכר טרחה מעבר למגבלות שנקבעו בתיקון 161 לחוק הביטוח הלאומי.

באשר לדרישה למתן התחייבות לתשלום שכר טרחה - אין מניעה אתית לדרוש שכר טרחה מעורכת הדין של הלקוח, אך כמובן שעורכת הדין אינה מחויבת ליתן התחייבות שכזו.

עוד יודגש כי לא ניתן להתנות את העברת הייצוג בקבלת התחייבות לתשלום שכר טרחה, וזאת להבדיל מהעברת המסמכים, ובתנאי שהדבר נעשה בהתאם להוראותיו של סעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין.

העסקת עורך דין המצוי בהליך חדלות פירעון

העובדות: אל הוועדה פנה עורך דין המעוניין להעסיק עורך דין המצוי בהליך של חדלות פירעון.

האם קיימת מניעה להעסיקו כעוזר משפטי או כעובד מן המניין?

הוועדה השיבה: ככל שמדובר בהליך חדלות פירעון בהתאם לחוק החדש, אזי הוא מביא לפקיעת רישיונו של עורך הדין, וזאת בהתאם להחלטה מספר את/68/20 של ועדת האתיקה הארצית (פורסם בגיליון מס' 70 של כתב העת "אתיקה מקצועית").

סעיף 59 לחוק לשכת עורכי הדין לא חל בנדון על פקיעת רישיון (לפי סעיף 48 לחוק), אלא רק על השעיה או התליה.

מכאן שהעסקתו של עורך דין בחדלות פירעון מותרת, אך כמובן שלא בתפקיד של עורך דין, ויש להקפיד שלא יעסוק בכל עניין שיוחד למקצוע עריכת הדין.

מחוז דרום

ניגוד עניינים

השואלת פנתה לוועדת האתיקה לקבלת חוות דעתה בשאלה - 'האם היא יכולה לייצג בן משפחה בתיק פרטי ללא תשלום, וזאת כאשר היא מועסקת כעו"ד בלשכה המשפטית של משרד ממשלתי ונמצאת כרגע בחל"ת'.

עמדתנו:

- א. הרינו להביא לידיעת השואל כי הוראת סעיף 60א(ב) לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 נועדה לקבלת חוות דעת מקדימה ולסייע בידי עו"ד המתלבט בין מס' דרכי פעולה שמי מהן עלולה להביאו לכדי עבירה על כללי האתיקה.
- ב. מענה לשאילתא נותן בידי השואל הגנה, היה ובעתיד תוגש תלונה בעניין ולא נועד להשיב לשאלה שאינה בתחום דיני האתיקה.
- ג. מהשאילתא עולה כי פנייתך אינה נוגעת לדיני האתיקה ואין זה מתפקידה של ועדת האתיקה לקבוע כי לא חלה כל מניעה בקשר עם הנהלים הפנימיים במקום עבודתך.
- ד. עם זאת, הקושי במקרה דנן עלול לצוץ ככל ויווצר מצב של ניגוד עניינים בין 'עניין הייצוג' לבין 'תחום עיסוקו של המעסיק'. לפיכך, ככל וקיים חשש כזה, על השואלת לפנות לוועדת האתיקה בשאילתא מפורטת.
- ה. בשים לב לאמור, מוצע לשואלת לפנות לגורם הרלוונטי במקום עבודתה ולוודא מולו כי לא חלה כל מניעה מבחינת מקום העבודה כי השואלת תייצג את בן משפחתה בתיק פרטי ללא תשלום, בה בעת שהיא נמצאת בחל"ת.
- ו. המענה ניתן על בסיס השאילתא ולא יקנה הגנה מקום שיתבררו עובדות נוספות או אחרות.

חיסיון עורך דין לקוח

- א. לפני כ-5 שנים סיים השואל טיפל בתיק פל"ד.
- ב. לאחרונה יצרה קשר עם השואל עו"ד, אשר אין ביניהם היכרות מוקדמת וביקשה העתק של התיק, מבלי לתת הסבר לסיבה בגינה מבוקש התיק, תוך שהיא מצרפת ייפוי כוח הנחזה להיות חתום בידי מרשו דאז.
- ג. השואל השיב לה כי אין מניעה שיפעל להזמין את התיק מהארכיון על מנת להעבירו לידיה, אלא שביקש כי קודם לכן יצור עמו קשר מרשו ויאשר לו להעביר לידיה את התיק מאחר והוא כולל, בין היתר, **תיעוד רפואי חסוי וחומר אישי**.
- ד. לחילופין הציע לה כי תשלח אליו את מספר הטלפון של מרשו דאז והוא יצור איתו קשר במישרין. השואל מציין בהקשר זה כי נוכח חלוף פרק זמן של 5 שנים מאז טיפולו בתיק, אין בידי השואל את מספר הטלפון של הלקוח ואף לא את כתובתו.
- ה. מסיבה אשר אינה ברורה, מתעלמת עו"ד מבקשתו זו לקשר ביניהם ודורשת לקבל את התיק ללא דיחוי.
- ו. השואל פנה לוועדת האתיקה בשאלה כיצד עליו לנהוג בנסיבות העניין והאם מותר לו להעביר אליה את התיק אף מבלי אישורו, ולו גם הטלפוני, של מרשו דאז ואז, חלילה, להיות חשוף לטענה כלשהי מצדו?

עמדתנו:

- א. אבן יסוד למקצוע עריכת דין, היא חובת הסודיות המוטלת על עורכי דין והעומדת בבסיס היחסים בין עורך הדין ללקוח.
 - ב. חובות החיסיון נרחבות ומבוססות על **סעיף 48א(א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 ועל סעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961**. על עורך הדין מוטלת החובה האתית לשמור על החיסיון השייך ללקוח. עורך דין שאינו עושה כן צפוי להעמדה לדין משמעתי בגין הפרת חובה זו וגם לתביעה אזרחית מצד הלקוח.
 - ג. בהתאם ל**סעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961**:
- "דברים ומסמכים שהוחלפו בין לקוח לבין עורך דין ויש להם קשר עניני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, לא יגלה אותם עורך הדין בכל הליך משפטי, חקירה או חיפוש, מלבד אם ויתר

הלקוח על חסינותם."

ד. כמו כן, **סעיף 19 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית)**, תשמ"ו-1986 (להלן: "**הכללים**") קובע, כדלקמן:
"עורך דין ישמור בסוד כל דבר שיובא לידיעתו בידי לקוח או מטעמו, תוך כדי מילוי תפקידיו, זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת; הוראה זו אינה חלה על גילוי בהליך משפטי, חקירה או חיפוש שאינו חסוי על פי סעיף 90 לחוק."

ה. בהחלטת **ועדת האתיקה הארצית מס' 205/13 מיום 02/02/2014** שפורסמה בגיליון **אתיקה מקצועית מס' 53** ואשר תובא כלשונה, נקבע, כדלקמן:

"עורכת הדין הפונה טיפלה לפני שנתיים בלקוחה במהלך סכסוך עם הבעל. לבקשת הלקוחה, הכינה עורכת הדין תביעות נגד הבעל שלא הוגשו וכן הסכם גירושין. העתק ההסכם נמסר לבעל כדי שיוכל להתיעץ עם עורך דין מטעמו. בשלב מסוים הפסיקה הלקוחה את הטיפול מסיבותיה שלה.

כעת פונה אל עורכת הדין מי שמייצגת את הבעל בהליך הגירושין בבית הדין הרבני ומבקשת ממנה להוציא מסמך המאשר כי האישה טופלה על-ידיה לפני שנתיים ואף נערך בעבורה הסכם גירושין.

כדי שלא להתבע בעתיד על-ידי מי מהצדדים מבקשת עורכת הדין לדעת אם היא רשאית להיענות לבקשה זו ולמסור מסמך המאשר פניית האישה למשרדה ועריכת ההסכם מבלי לציין את תוכן הפנייה והמידע שנמסר לה. שאלה נוספת היא כיצד על עורכת הדין לנהוג במידה ובית הדין הרבני יזמן אותה לעדות בעניין.

ההחלטה:

בשל החיסיון וחובת הסודיות הממשיכים לחול גם לאחר סיום יחסי עורך דין-לקוח, הפונה אינה רשאית למסור מידע לב"כ הבעל, למעט מידע שהיה גלוי כלפי הבעל.

אם יורה לה בית הדין הרבני למסור מידע, היא רשאית למסור רק מידע שלא חל עליו חסיון, קרי מידע שהיה ידוע לבעל ולבא כוחו."

ו. **אשר על כן, עד אשר לא יקבל השואל הסכמה מפורשת מלקוחו לפיה הוא מוותר על החיסיון ומתיר העברת המסמכים לעורכת הדין, נאסר על עורך הדין השואל למסור כל מידע ובכלל זה מסמכים שהתקבלו מהלקוח, בשעה שייצג אותו וחובה עליו לשמור על חיסיון עו"ד - לקוח.**

ז. **מעבר לדרוש תציין הוועדה כי גם אם תתקבל הסכמת הלקוח כאמור, טוב יעשה השואל לו יעביר את החומר הנדרש ישירות ללקוח וזה יפעל להעבירו למאן דהוא ככל שהוא חפץ בכך.**

